

DOMOLJUB

Izida vank šetrik. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica šte. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❧

Inserati se sprejemajo po slednjih cenah: Enostopna petstvarin (listina „Domoljubova“ širine 24 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Ukazni promet pošto-hranilnišnega urada št.v. 824.797.

Štev. 25.

V Ljubljani, dne 20. junija 1907.

Leto XX.

Slovenski klub.

Slovenski klub je ustanovljen. Poslanci S. L. S., goriške »Sloge« in štajerske »Kmečke zveze« so kot zastopniki ogromne večine slovenskega ljudstva v eni skupini. Odpadel je Ploj, vrgel zastavo, ki je nanjo bil izvoljen ob tla in šel. Nam je prav, ker Ploj, kolikor ga je, ni nikoli bil drugačen, nego se je zdaj pokazal. »Kmečka zveza« bo seveda govorila sedaj z njim odločno besedo in že danes imamo poročila v rokah, ki pričajo, kako ogorčeni so volivci, ki jih je tako kruto prevaral. Ta Ploj, ki smo mu samo z ozirom na njegove tovariše, katere je sedaj junaško zapustil, priznavašali, da ni slovenski svet zvedel, kakšno ulogo je igral v zadnjem zasedanju, je torej zunaj. Bilo mu srečno! Podpredsednik je jugoslovanskemu klubu; uskoki se tam plačujejo. Za danes mu povemo le to, da imamo natančne zapiske v rokah, kako je edino on in nihče drugi vzrok vsemu boju, ki smo ga imeli s Korošci. Vse pride na dan, ker sedaj so padli zadnji oziri. Z odkritosrčnim veseljem pozdravljamo slovenski klub, ki nima zdaj nobenega zahrbtnega intriganta več v svoji sredi.

V zbornici je Slovenski klub že našel močno oporo. Njegovo delo bo uspešno in lahko, ker bo enotno in načelno vzajemno. S katoliško-narodnimi Čehi broji vsa skupina že danes 33 poslancev, ki se utegne kmalu še pomnožiti. Žal nam je Hrvatov. Ti so pod vodstvom katoliških duhovnikov vodili akcijo

za rešitev liberalnih poslancev. To dokazuje najbolj, kako nejasne so razmere med njimi. Rešilno delo se pa ne bo posrečilo, ker tu ima glavno besedo slovenski narod; in o njem trdno upamo, da kmalu ne bo dal več prilžnosti Hrvatom izbirati med liberalci in krščanskimi ljudskimi poslanci. Jugoslovanskega kluba ni. To, kar so zvarili sedaj skupaj Hrvatje z našimi liberalci vred, je samo klub Dalmatincev istrskih Hrvatov in slovenskih liberalcev. Prav tako se je godilo pred šestimi leti, a stvar se je kmalu presukala. Čakajmo bodočnosti!

Najznamenitejša je pa, da so slovenski liberalci izdali svojo lastno stranko. Načelnik stranke Hribar zatajuje njen program, izjavlja, da tudi v verskih stvareh ne bo nikoli rušil klubove discipline, zatajuje Tavčarja, zatajuje »Narod«, češ, da že pol leta nima z njim nobene zveze. Zraven pa trosi neresnične trditve, da je S. L. S. zvezana z Nemci in bega hrvaške poslance z napačnimi poročili o liberalni obstrukciji v deželni zboru. Vse to je zanimivo, a ne za nas, pač pa za liberalce. Kako bo s tem zadovoljen dr. Tavčar ali dr. Triller, je njuna stvar. Eno je pa gotovo: Dr. Tavčar bi take uloge ne bil nikoli igral. O njem govore Hribar in najnovejši tovariši ostreje, nego mi. Ne obsoja se samo njegova politika najstrožje, marveč naravnost se povdarja, da je kot politična osebnost že uničen. Skratka: Hribar govori tako in se vede tako, kakor bi on s sedanjo liberalno stranko, s Tavčarjem in »Narodom« ne imel nobenega stika. Najmanj tri četrtine se je že poklerikalil, kar je na Dunaju. Ni čuda, se-

dem duhovnikov sedi poleg njega, torej več nego tretjina vseh članov. Lepi časi nas torej čakajo: Verska gonja preneha na Slovenskem; krščanskim načelom se ukloni tudi liberalno izobraženstvo. Dr. Triller, zvesti Hribarjev oproda, ne bo nič več klical: »Proč od Rima«; Hribar ne bo več poudarjal, da mrzi duhovnike — — —! Čemu bi tudi to dalje predli? Dajmo času čas in čakajmo. Nihče bi ne bil bolj vesel, nego mi, ko bi bilo to res in nihče bi prej ne pozabil vsega, kar je bilo, ko bi se v dejanju pokazale Hribarjeve besede. Zato se hočemo vzdržati vsakega zlokobnega prerokovanja in mirno čakati, kako se vse to razvije. Mi ne bomo prilivali olja ognju. Besedo imajo liberalci: Za zdaj pa: Živel naša poslanci in njihova zvestoba!

...

NAŠI POSLANSKI ZA PODPORE.

Naši poslanci so že prvi dan vložili več nujnih predlogov za državno podporo. Dr. Krek je vložil predlog za državno podporo prebivalcem selske in šmartinske fare, ki jim je toča napravila silno škodo. Poslanec Demšar je stavil obširnejši nujni predlog za pomočelce v Gorenjih Danjah, ki so državne podpore nujno potrebni. Povše predlaga nujni predlog za državno podporo prebivalcem občine Polšnik, osobito vasi Zgornje in Spodnje Jelenje zaradi škode po toči, ki je dne 17. maja razsajala. Istotako za vas Preska pri Šmartnem zaradi požara, ki je pet poslopij uničil, ki so državne podpore zato nujno potrebni.

Izobrazbi.

Kateri narodi prebivajo v naši monarhiji.

VI. Rusini ali Ukrajinci.

Sodeželani Poljakov v Galiciji so Rusini ali Malorusi, kakor se zovejo njihovi bratje na Ruskem. Sami se imenujejo Ukrajince. Vseh Malorusov je okoli dvajset milijonov. Nekateri cenijo njihovo število še veliko višje. Bodi tako ali tako, reči smemo, da jih je približno toliko kot Poljakov.

Od tega številnega maloruskega naroda, ki je Rusom, ali pravilneje Velikorosom zelo soroden in se po jeziku le malo loči od njih, živi pičle štiri milijone ljudi v avstroogrski monarhiji. V Avstriji sami jih bo nekaj manj, kot tri in pol milijona.

Rusini stanujejo v vzhodni Galiciji in severovzhodnem Ogrskem (v Karpatih) ter v Bukovini. Ti so tedaj v naši državi. Ostali glavni del rusinskega naroda pa biva po Južni Rusiji do Črnega morja. Njihova dežela se imenuje Ukrajina, jezik pa rusinski ali »ruski«. Velikoroskemu jeziku, ki ga mi Slovenci navadno imenujemo »ruski« pa pravijo Rusini »rossijski jezik«.

Kadar mi govorimo o »ruski državi«, tedaj mislimo vedno, da sestoji ta velikanska država samo iz ruskega naroda; temu pa ni tako. Predno se je ustanovila ta ruska država, ki nam jo danes predstavlja zemljevid, so se godile druge nič manj važne stvari, o katerih je potrebno, da nekoliko spregovorimo, ker drugače ne moremo razumeti, kako da so prišli Rusini pod našega cesarja obenem s Poljaki.

Na velikem ozemlju, ki ga tvori danes nekako srednji del Rusije, je živelo več ruskih plemen: Rusini, Velikorusi in Belorusi. Rusini so si najprej ustanovili državo, kateri so se pridružili tudi ostali ruski rodovi Veliki- in Belorusi. Središče te države je bilo rusinsko mesto Kijev. Ko je kijevski knez Jaroslav razdelil med svoje sinove vso veliko državo, je dobil eden tudi zemljo velikorusko in tam vladal. Kmalu pa so se Velikorusi odtrgali od nekdanj skupne države kijevske in si ustanovili lastno, neodvisno, z glavnim mestom Moskvo. Od tedaj sta hodila maloruski in velikoruski narod svoja pota in si stala žal večkrat nasproti kot smrtna sovražnika.

Kmalu je usoda odločila Malorusom (Kijevčanom) hude čase. Za to lepo zemljo se se jeli potegovati Velikorusi in Poljaki. Nekaj časa je pripadala tem, potem zopet onim. Nazadnje so si vendar Velikorusi pridobili večji del Ukrajine in le manjši je spadal pod Poljsko.

Ko so pa l. 1795 razdelili poljsko kraljestvo, je dobila Avstrija nekako današnjo Galicijo, kjer bivajo tudi Rusini.

Rusinom na Ruskem se godi slabo. Ruski carji so celo prepovedali, da se nobena knjiga ne sme tiskati v tem jeziku. V državne šole so uvedli edino velikorusčino in zatrli celo nedeljske šole, kjer so se poučevali rusinski otroci v domačem jeziku. Tudi slavno ukrajinsko visoko šolo v Kijevu so zatrli kruti oblastniki ruski. Da vlada ruska tako hudo stiska Rusine je krivo to, ker so se ti cela stoletja držali katoliške vere, dočim so Velikorusi že davno zašli v razkol. Šele car Peter je s silo privedel tudi Rusine v razkolno cerkev.

Malo boljši so odnošaji, v katerih žive naši avstrijski Rusini. V gospodarskem oziru jih stiskajo seveda poljski plemenitaši — ve-

leposestniki in judje, v narodnem pa poljska vlada, ki jim daje le bore malo pravic v uradih in šolah, tako, da so se Rusini odločili, učiti se raje v nemščini, kot pa v poljščini. To velja seveda o nekaterih srednjih šolah na rusinskih tleh. Imajo pa tudi Rusini pet čistorusinskih gimnazij, katere so si morali v dolgem boju priboriti od Poljakov. Pri tej priložnosti omenimo nekaj, kar se tiče tudi nas Slovencev. Zakaj neki tako nagajati kakemu narodu in mu dovoliti le v nekaterih krajih lastne šole, v drugih pa ne, če ravno je ondi ravno toliko učencev, ki bi se radi učili v materinščini, in domače knjige so tudi na razpolago. S tem se potujči le tupatam kdo, razjezi se pa s tem početjem nasprotnik veliko bolj in se tako le utrdi v svojem sovraštvu.

Narod rusinski je zgolj kmetijski. Njegovo žalostno stanje spominja skoro na nekdanje tlačanstvo, ker morajo kmetje na nekaterih krajih celo na polje veleposestniku Poljaku pomagati, seveda za slabo plačilo. Ponekod so cele vasi last kakega kneza ali grofa. Reka Dnjestr nudi priliko za trgovanje, česar se narod tudi poslužuje.

V izobrazbi so seveda Rusini še daleč zadaj, če ravno so bili v prejšnjih vekih, ko je bila Ukrajina še samostojna, veliko bolj omikani, kot pa Rusi ali Poljaki. Če ravno Rusinom primanjkuje šol, so v zadnjem času veliko storili za napredek.

Narodno središče avstrijskih Rusinov je Lvov, kjer imajo ti razna društva in druge kulturne zavode, med njimi akademijo znanosti. Mesto je po večini poljsko, le nekaj tisoč Rusinov biva v njem. Težišče Malorusov na Ruskem je »sveti« Kijev, staroslavna prestolnica ukrajinska. Mesto šteje 300 tisoč ljudi in je imelo prej rusinsko visoko šolo.

Po veri so avstrijski Rusini grški unijati. Cerkev njihova je katoliška, obred in jezik pa staroslavenski. Rusini pišejo s cirilskimi črkami (podobne ruskim). Ruski Rusini so po večini razkolni kristjani, ker veli tako car.

V slovstvu rusinskem zavzemajo lepo mesto narodne pesmi, ki opevajo slavo Ukrajine, maloruskih hetmanov (poglavarjev) in kazakov. Pesmi so naravna slika rahločutečega naroda. List »Dom in Svet« prinaša letos v prevodu ukrajinske narodne pesmi, takozvane kolomejke.

Poidimo še k ogrskim Rusinom, ki bivajo v Karpatih. Teh je manj kot pol milijona. Usoda njihova je pa hujša, kot ostalih Rusinov. Pot do izobrazbe in narodnega slovstva jim zapirajo Mažari, ki jim pobero vsako domačo knjigo, češ, da je izdajalska.

V politiki so Rusini nasprotniki Poljakov. Ali treba bo, da se pobotata ta dva Slovana, kar bo obema v korist.

Političen pregled.

JUGOSLOVANI.

Poslanci gledajo sedaj, da dobe kolikor mogoče mnogo vpliva v prihodnjem državnem zboru. Moč in veljavo bodo imeli pa le oni, ki jih bo dosti skupaj, da jih bo vlada morala vpoštevati. Zato se združujejo in delajo klube.

Tudi naši poslanci morajo gledati, da si dobe moč in veljavo. Kar je naših, so se že združili in sicer 10 iz Kranjske, 4 iz Štajerske in 2 iz Goriške, kakor smo že poročali. V soboto 15. junija so pa povabili tudi druge k posvetovanju, razun liberalcev.

Kar se pa tiče slovenskih liberalcev, ki so sedaj 4 pravi namreč Hribar iz Ljubljane, Ježovnik in Roblek iz Štajerskega in Strekelj iz Goriške, je pa »Slovenec« pretečeni teden povedal odkrito besedo. Slovenec piše:

»Naš boj proti liberalcem ni za šalo. Mi nečemo nič manj, nego uničenje vsega političkega vpliva propadle liberalne stranke. Kje je hinavec, ki bi mogel igrati tisto vlogo, ki jo sedaj hočejo prisoditi našim poslancem nekateri mešetarij? Čujmo namreč od več strani: Ustanovi naj se skupen klub, ker po ti poti bi se najlažje uničil Hribar s svojimi liberalnimi drugovi. V klubu bi bil njegov vpliv potlačen. Za tako igro je treba pred vsem sposobnosti za hinavstvo. Klub je družba somišljenikov, kjer se obravnavajo vse zadeve odkrito in zaupno. Vsak mora imeti v klubu priložnost povedati, kar mu je na srcu. Ali je to mogoče, če mora biti pripravljen na zahrbtnje napade po imenu tovariša? Ne, tako mešetarstvo ni za nič, ker zahteva nekaj nemoškega in neznačajnega. Bodi povedano vsem, ki hočejo zvedeti resnico, da nam krščanski program, osobito v sedanjem času, ni bagatela, ki se lahko s par frazami obide. Ni in ne bo! Mi se zanesemo na svoje poslance. Oni so sami v volivni borbi volivce okrepili in naučili, da vsakega, ki bi v tem oziru ne storil svoje dolžnosti, poženejo kot izdajavca. Edinost je lepa reč, toda mora biti resnična. Z liberalci je pa nemogoča; onemogočili so jo sami in nihče drugi.«

To je moška in odkrita beseda. Naši volivci se gotovo strinjajo s to izjavo. Če mi in naši poslanci uničimo liberalce, je to potrebno delo, kakor je potrebno, da se odreže roka od telesa, ki je začela gniti.

HRVATJE.

Istrski in dalmatinski Hrvatje bi seveda radi, da bi se združili vsi slovenski in hrvaški poslanci, da bi bil skupen klub, kolikor mogoče močan. Seveda oni ne poznajo našega boja z liberalci. Tudi o tej stvari poroča »Slovenec« tako: »Dalmatinski in istrski poslanci bi radi imeli vse v klubu, ker hočejo čim najmočnejše jugoslovanske parlamentarne skupine. Cilj je pravi; tudi mi smo zani s celim srcem. A sedaj je mogoče močen jugoslovanski klub samo brez liberalcev. Z njimi inamo opraviti Slovenci; zato se pa mora tudi Slovencev prepustiti sodba o njih. In to sodbo je izreklo slovensko ljudstvo že zdaj z vso odločnostjo. Kdor zna misliti, si lahko izračuna, da te baže ljudi kmalu ne bo nobene v dunajski zbornici. Naši poslanci bodo gotovo pred vsem poslušali glas svojih volivcev. In ti se strinjajo z dr. Rybašem, ki je izjavil: Rajši sam, nego v slabi družbi.«

Vseh izvoljenih Hrvatov je 12. Če bodo hoteli res koristiti svojemu ljudstvu, ki jih je izvolilo, jim pač mora biti edino to na srcu, da se združijo z našimi poslanci in skupaj delajo za pravo svobodo ljudstva.

DRŽAVNI ZBOR.

Cesar je s posebnim pismom sklical poslance za dan 17. julija. Večina poslancev je pa prišla že par dni prej, da se posvetuje o skupnih zadevah.

SLOVENSKI POSLANSKI.

Slovenski poslanci in sicer vsi naši, so se sešli v soboto dne 15. junija. Povabili so k posvetovanjem tudi koroškega Grafenaueria, tržaškega Ribafa in istrskega Mandiča. Liberalcev niso povabili. Hrvatski poslanci imajo svoje posvetovanje.

PREDSEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA.

Skoro gotovo bo za predsednika državnega zbora izvoljen dunajski krščanski socialc Weiskirchner.

POSŁANCI MEST IN DEŽELE.

Preglejmo razmerje med zastopniki mest in dežele:

Iz kmečkih okrajev je v zbornici 319 poslancev, iz mestnih pa 197. Seveda je med tem velikim številom »kmečkih« poslancev mnogo je kmečkih le po imenu in spadajo po svojem mišljenju drugam. Vendar vzemimo uradno število, kakršno je! Po posameznih deželah se dele poslanci tako:

	dežela	mesta	skupaj
Kralj. Češko	76	54	130
Morava	29	20	49
Šlezija	9	6	15
Galicija	72	34	106
Bukovina	10	4	14
Kranjsko	11	1	12
Dalmacija	11	—	11
Dolnja Avstrija	21	43	64
Gornja Avstrija	16	6	22
Štajersko	19	11	30
Solnograško	4	3	7
Koroško	9	1	10
Tirolsko	18	7	25
Predarlško	3	1	4
Trst	—	5	5
Gorica, Gradiška	5	1	6
Istra	6	—	6

Seveda moramo pripomniti, da kar je na kmetih izvoljenih socialnih demokratov, bodo vsi vedno glasovali proti kmetom. Tudi liberalci niso zanesljivi, ker se jih je že veliko pridružilo mestnim poslancem.

SOCIALNA DEMOKRACIJA IN KMETJE.

Pri ožjih volitvah so že socialni demokrati rekli, da je boljše voliti samega vruga, kakor kmeta, posebno pa krščanskega kmeta. Sedaj se pa še piše o tem: Kakor pa je socialna demokracija prijazna tovarnarjem in baronom, tako je sovražna kmetu. Iz sklepov in načel mednarodnega poljedelskega shoda, ki je zboroval nedavno na Dunaju, se norčuje socialno-demokratsko glasilu in se jim posmehuje. Socialna demokracija vidi seveda v premožnem kmečkem posestniku svojega glavnega nasprotnika, in vsak povratak iz zaduhle tovarne k zelenemu gaju in k rodovitni zemlji pomeni udarec za socialno demokracijo, ki more dobiti privrženec samo v bednem tovarniškem delavstvu.

Socialna demokracija je pa izrekla tudi protikmečko geslo: Otvorijo se naj meje tuji živini in z mednarodno konkurenco se naj potlačijo cena našim poljskim pridelkom! S tem geslom so šli socialni demokrati v volivno porbo ter so obljubovali mestnemu delavstvu ceno mesa. Zdaj bodo morali svojo obljubo izpolniti, in začel se bo boj med kmetom in med industrijo.

To smo morali priobčiti, da se prime za glavo vsak kmet, ki je morebiti volil socialnega demokrata.

PRIPRAVE ZA VOJSKO V ITALIJI.

Večkrat smo že poročali o teh stvareh. Pa vedno dobimo novih vzrokov. Ali so kake vojne ob meji ali pa kake inženirije, ki so delali našo železnico, ki zopet prebude našo vlado iz spanja. Sedaj se pa poroča iz italijanskega državnega zbora, da Italijani kljub temu, da so z nami v zvezi povsod in vselej resno upoštevajo možnost, da v bližnji bodočnosti izbruhne vojska z Avstrijo. Zameriti jim tega seveda ne moremo, a pripravljeni moramo biti. Pri zadnji razpravi o mornariškem proračunu, ki se je vršila 8. t. m. v laškem državnem zboru, so naši sosedje zopet odkritosrečno odkrili svoje namere. Najbolj zanimiva pa so bila izvajanja generala Marazzija, ki seveda ni več v službi. Pov-

darjal je, da mora Italija v prvi vrsti gledati na to, da svojo mornarico poveča tako, da bo nadkriljevala vsa sredozemska brodovja, predvsem avstrijsko. Italija naj postane nekaka Anglija na jugu. Za vojsko na kopnem si ni treba preveč beliti glave, odločilo bo morje. In dejal je:

»Moj duh vidi našo armado na kopnem razvrščeno ob vzhodni meji, kako tam čaka. In na kaj čaka? Čaka, da se mu z obrežja dá znamenje za napad, čaka, da italijansko brodovje tako dolgo zadržuje ali uniči nasprotno, da se bo lahko italijanska vojska izkrcala na nezavarovani obali nasprotnikov, torej na dalmatinski. In zato mora biti italijansko brodovje znatno močnejše, kakor avstrijsko.«

Zapisnik seje zaznamuje pri tem govoru živahne vzklike odobravanja od strani poslancev.

Resni italijanski listi s tem govorom niso posebno zadovoljni. Ne zato, ker s tako vne- mo razpravlja o bodoči vojski z zaveznico, ampak zato, ker menijo, da se je italijanskih generalov in admiralov polastila nekaka »pomorska bolezen«. Radi bi bili kakor Angleži, ne pomislijo pa, da se imajo od strani Avstrije bati vojske na kopnem in avstrijskega vpada v Benečijo in Lombardijo. Milanski »Corriere della Sera« od 9. t. m. obširno razpravlja o tem. Vzhodna meja — piše — je slabo zavarovana, naša armada ni nič boljše izvežbana, kakor avstrijska, izkrcevati italijanske oddelke na dalmatinsko in istrsko obal pa bo težka stvar; vsaj šipe kraljevega gradu v Rimu bi se pri tem precej tresle od pokanja avstrijskih kanonov in na sami lombardski zemlji bi se pretakala kri.

Torej — tako nekako konča »Corriere« — ne glejte le mornarice na kvar kopni armadi. Mornarica tudi ne more delati čudežev, nasprotnika pa se šele na kopnem v srce zadene.

Tako razpravljajo in se pripravljajo naši sosedje.

Nas mora to tembolj zanimati, ker smo najbližji sosedje in v slučaju vojske bi se vse odločilo v naših deželah. Zato pa tako pozno zasledujemo in sporočamo vse te stvari.

FRANCOSKO.

Veter so sejali na Francoskem, sedaj že žanjejo vihar. Cela južna Francoska se upira. Poslanci niso delali drugega, kakor preganjali cerkev in duhovne, pozabili so na vse drugo in to se že masčuje nad njimi.

Na Francoskem ni nobene postave proti ponarejanju vina. Zato se ga pa silno veliko naredi umetno. Seveda potem vinogradi nič ne nesejo. Kmetje v krajih, kjer pridelujejo vino, niso več mogli živeti in tudi ne plačevati davkov in sedaj se je naenkrat pojavil velik upor proti vladi. V enem samem mestu se je zbralo 100.000 kmetov, da pokažejo s takim shodom vladi, da je za nič, ker nič ne skrbi zanje. Odstopili so v 800 občinah vsi župani, svetovalci in odborniki. Tudi vojaki se ne marajo pokoriti in jih zato zapirajo. Sedaj so kmetje še mirni, delajo le shode in davkov nočejo več plačevati, toda če vlada ne bo poskrbela, da se zboljša njih stanje, se zna pripetiti kaj mnogo hujšega.

Socialni demokrati so pa pri tej priliki pokazali takoj svojo modrost. Predlagali so v državnem zboru, da naj se vsem kmetom, kjer raste vino vzamejo zemljišča in država naj jim dá za to primerno odškodnino, potem naj pa država sama z delavci obdeluje vinograde. Tako neumnost morejo narediti edino le socialni demokrati. Naj eden pomisli, kako bodo potem vinogradi obdelani, ko jih bodo obdelovali in pazili nanje državni uradniki.

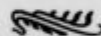
Toda povedati moramo, da je to podržavljenje zemljišč glavni namen socialnih demokratov.

NAJNOVEJŠE Z FRANCOSKEGA.

Sedaj prihajajo prava poročila o velikanskem shodu viničarjev na južnem Francoskem. Mal shod je bil v Tulonu, kjer se je zbralo 15.000 viničarjev, ki so zagrozili vladi, da pridejo tudi v Pariz, ako ne izda postave zoper ponarejanje vin.

Toda to je bila le igrača. V okolici Mont Pelijeja, starega, precej velikega francoskega mesta je vzel vso zadevo v roke kmet Marcelin Albert. Po časopisih in zasebno se je agitiralo za shod. In res, takega shoda svet še ni videl. Že več dni prej so začeli hoditi ljudje in sicer viničarji, delavci po vinogradih in sploh vsi, ki od vinoreje žive v mestu. Vlak za vlakom je bil napolnjen samih kmetov. Na dan shoda se je pa pripeljalo 200 posebnih, dolgih vlakov. Peš so hodili kmetje in na vozovih, kdor je imel po več dni daleč. Zbralo se je čez 600.000 tisoč viničarjev. Drugi časopisi pravijo, da celo 900 tisoč. Večina moških, pa tudi ženske. Samo po železnici se jih je pripeljalo 450.000. Škof je dal odpreti vse cerkve v mestu, da so ljudje v njih prenočevali. Na vse zgodaj so po občinah, župani na čelu, začeli v sprejodu hoditi po mestu. Hodili so celi dan. V sprejodu so bili napisi: »Doli z vlado in poslanci« in podobni. Na stotisoče listkov s sledečo vsebino so razdelili: Ko je državni zbor sklepal o postavi zoper ponarejanje vina, je prišlo v zbornico 25 poslancev izmed 600, ko so pa sklepali o povišanju svoje plače od 10 na 15 tisoč kron, jih je pa prišlo 530. Doli s takimi poslanci.

Kmet Marcelin Albert in drugi so govorili večkrat in na večjih krajih. Albert je rekel: Pomnite poslanci, da se ne pustimo več izrabljati in da govorim v imenu 900.000 — beračev. — Tu se kaže vsa gniloba francoske vlade.

Listek.

Zlati križ.

Povest. Spisala Irena pl. Nellmuth.

I.

Ravnokar se je zaprla velika prodajalna »Pri volku«. Težke železne zavese ob izloz-bah so zdrdrale navzdol, luči so pogasile, zaklenila so se vrata. V živahnem pogovoru so zapuščali uslužbenci veliko prodajalno. Vél je mrzel sever. Mlade prodajalke so se zavijale v ogrinjalce in so smehljale se in čebljale stopale po ulici. Videlo se je ubogim mladencem na radostnih licih, s kakim veseljem so zapuščale prašne prostore, da se po trudnem dnevu odpočijejo v domačem stanovanju.

Dve devojki sta šli roko v roki za vrstami drugih. Obe sta bili se mladi, komaj odrasli kratkemu krilu. Starejši tovarišici so ju večkrat dražile in zasmehovale, zato pa je nujno prijateljstvo raslo bolj in bolj. Hodili sta skupaj in sta se ogibali tovarišije starejših prodajalk.

»Marija,« prične naenkrat ena izmed deklic, »jaz imama danes plesno uro. Ali prideš tudi ti?«

Ogovorjenka je zmajala s tihim vzdihom plavaloso glavico in žalost je dahnila na njen droben, lubezljiv obrazek.

»Jaz? O kaj takega ni zame, Jelica,« je odgovorila žalostno in povesila oči, da zakrije

prijateljici solze, ki so ji zablestele v očeh. »Saj veš,« je nadaljevala čez nekaj časa žalostno; »mati moja je vedno bolna, ves moj zaslužek roma v lekarno in v zdravniku. Kako bi mi še ostalo kaj denarja za zabavo, lepo obleko in za dragotino, ki si jih morejo drugi privoščiti. Oh, jaz na to niti misliti ne morem. Vedno delo, revščina, težave! To je moja usoda... Nisem poznala boljše sreče izza otroških let. Ko je umrl moj oče po dolgi hudi bolezni, so že nastopili žalostni dnevi. Nobenega premoženja nismo imeli, ker nam je vse zapravila dolga bolezen. In od tedaj se ni nič predrugačilo naše življenje. Veselje in radost... ah, to so nam neznane stvari. Ne vem v čem sem se pregrešila, da se mi godi tako slabo na svetu. Ko bi ne imela moja dobra mati tako velikega neomajnega zaupanja v ljubeza Boga, ako bi mi ne znala s svojim zaupanjem vedno in vedno vlivati srčnosti v mojo dušo mislim, da bi bila obupala že zdavnaj. Ali ona mi vedno potolaži nezadovoljno srce s pravimi besedami in mi vzbuja zaupanje v boljšo bodočnost. Ona, ki toliko trpi, ki je že toliko let priklenjena na posteljo, mora osrčevati mene, mlado dekle. Veš, draga, večkrat me je sram, zelo sram. Zdrava sem; ali ne zadostuje to, da bi bila vesela?»

»In veš, kaj še?« vpraša prijateljica.

»Kaj?»

»Pozabila si povedati, da si ne le zdrava, ampak tudi — lepa, resnično lepa« povdara prijateljica z mehkim glaskom. »Vse tvoje težave bi rada prenašala, ko bi mogla biti tako lepa, ko bi me vsi ljudje občudovali, ko bi —; dekle je nagaivno pogledala prijateljico s strani, — pravzaprav bi ti ne smela povedati, ker bi se lahko prevzela. —«

»Daj no, povej — kaj?« silil Marija v Jelico.

»Nekaj sem slišala danes,« prične Jelica počasi, da bi bolj vzradovedila prijateljico, »nekaj kar se tebe tiče.« —

»Povej vendar!«

»Otovo si tudi ti opazila stareva gospoda z zlatimi očali in snežno-belimi lasmi.«

Marija pokima, Jelica nadaljuje: »On je prijatelj našega gospodarja. Večkrat pride v prodajalno in ne kupi ničesar. Banes je vprašal gospoda: »Povej, kdo je onale mala tam s plavolaso glavico? Take oči in lase sem opazil redkokdaj.« Pri tem je pokazal nate, in te je občudoval. Zavidala sem te. »Te oči sem že videl neke, ko bi le vedel kdaj in kako. Kadar jo vidim, se vselej spominim svoje —«

»Kar sta govorila naprej, nisem razumela,« je nadaljevala Jelica ognjevit. »ali povej mi, Marija, kako ti je pri srcu, kadar te takole očudujejo?»

»Tudi meni se je že zdelo čudno, zakaj včasih stari gospod tako strmi name, kakor bi me hotel ogovoriti.«

Po teh besedah je obstala Marija pred malo, nizkotno hišico, stisnila je spremlevalki roko in ji je brzo voščila: »Lahko noč, Jelica! Težko me že pričakujete mati.«

Stisnila se je skozi ozke, samo naslonjene duri, in je vstopila v borno, toda snažno sobico. Bleda žena je ležala na bornem ležišču. Mala, medlo goreča svetilka na mizi je za potrebo razsvetljevala sobico, le v kotih je ostalo popolnoma temno. Oh koncu postelje je sedela usmiljena sestra. Čez njen madonin obraz je hušnil vesel smehljaj, ko je prišla mlada hčerka bolnice.

»Vi ste že vedno tukaj, sestra Elizabeta?« vpraša Marija z vidnim veseljem. »Kako ste dobri! Ah, kako sem potolažena, ker vem, kako zvesto in skrbno varuhinja ima moja uboga mati!«

Ogovorjenka pokima deklici: »Ponoči bom ostala tu pri njej, dete moje, da boš ti lažje in mirneje spala.«

»Dober večer, mamica!« S temi besedami se obrne deklica k bolnici. »Kako ti je danes, mamica?»

Bleda žena je pogledala s trudnimi očmi usmiljeno sestro, in sestra je razumela. Nato je odvrnila hčerki veselo:

»Počutim se prijetno nocoj, otrok moj. Bolečine v prsih in glavi so pojenjale, kašelj me ne muči več, tudi diham mnogo prostje. Upam, da bom kmalu rešena bolečin.«

»Kako me to veseli,« se zasmije deklica s srečepolnim smehom. »Kako me veseli, da upaš... upaš... Morebiti res pride enkrat tudi k nam sreča in veselje. Ko boš ti, ljuba mamica, zdrava, potem se bom veselila svojega življenja. In ti boš ozdravela. Jaz bom delala potem za obede. Ti ne boš ničesar pogrešala, mamica, ničesar ne bodeš trpela.«

Tako je kramljala deklica, veselo zupajoč v boljšo bodočnost. Bolnica pa je sklenila koščene roke in je govorila tiho s seboj:

»Kakor Bog hoče, tako naj se zgodi. On je neskončno dober. On mi želi najboljšo. Popolnoma se vdam v njegovo sveto voljo. — Samo pri Niem najde človek pomoč in tolažbo.«

Mariji se je zdelo, da si je sestra Elizabeta otrla solze z lic. Pogledala jo je z vprašujočimi očmi, ali sestra Elizabeta se je obrnila k raznim šteklenicam in skodelicam, ki so stale na mizici poleg postelje in je podala bolnici žličko zdravila, ki ga je povžila ubožica jako nerada.

»Čemu to?« je zvenelo raz njene blede ustnice.

»Tako dobro se počutiš,« se je smehljala Marija vsa srečna, »da niti zdravila ne maraš več?«

»Da, Marija, tako dobro — se počutim danes. — Kmalu se bom počutila — še — boljše.«

Nikdar še ni videla deklica matere tako zaupljive. Vprašujoče je gledala bolnico, in njen obraz se ji je zdela, silno bléd, lica upala, silno upala. Boli je bila podobna mrliču kakor bolniku, ki bo kmalu ozdravel. Morebiti se njej je tako zdi? Morebiti jo medla luč tako čudno obseva? Njen glas je bil tako čudno zvoneč, kakor še nikdar. Morebiti se mati moti? Če bi se vendar njeno zdravje ne zboljšalo? Ali bi se je ne polastil popolen obup, ako bi zvedela, da jo je varalo upanje?

»Ali res veruješ, da se ti bo zboljšalo?« vpraša Marija z boječim glasom.

»Prav gotovo! Jutri mi bo tako dobro — tako dobro — o, kako se veselim tega — o, kako pristrčno bom zahvalila Boga, če me —«

Nehala je govoriti, ker je opazila, s kako bojazljivo napetostjo je gledala Marija v njene ustnice. Močnejše je stisnila glavico ljubljene otroka na svoje prsi, in je šepetala deklici na uho: »In prosila bom ljubeza Boga zate, da te obvaruje in vodi po svojih svetih potih. Prosila ga bom, naj njegovo očetovsko oko čuva nad teboj. Bodi srečno, ubogo dete! — Saj si doslej užila še tako malo sreče, ali tudi k tebi bo prišel enkrat srečen dan; prišel bo! Vsakemu človeku se enkrat približa, enemu prej, drugemu poznej. Tudi jaz sem enkrat videla srečo, tako lepa je bila — pa tako kratka!«

Čudno, čudno se vede danes mati. Kako se svetijo njene še vedno lepe oči! Kaj bo z njo?»

Mladi devotki je postalo tesno pri srcu, ko jo je božala mati in ji govorila lepe besede. Mati pa se je pri zadnjih besedah ozrla na nasprotno steno. Ondi je visel velik, zlat križ. V medlih žarkih svetilke je lesketal in blestel v čudovitem sijaju.

Bilo je dragoceno delo, ki so ga mogle izvršiti le umetniške roke. Zvesto po življenju povzeta podoba Rešenikova je bila izdelana iz slonove kosti; pri natančnejšem opazovanju se je videlo, da je križ velike umetniške vrednosti.

Marija je na željo materino snela križ s stene in ga je položila v njene trepetajoče roke. Skupaj sta opazovali mati in hčerka s trnjem kronano glavo Gospodovo. V ljubezni in milobi je blestelo sveto obličje velikega Trpina, le čez njegove svete oči je padala senca grenke boleti. Kdor je ustvaril to prekrasno delo, on je bil resničen umetnik.

(Dalje prihodnjič.)

× × ×

Nove povesti. Naše pripovedno slovstvo je zopet obogatelo za pet zvezkov priljubljenih **Spillmannovih povesti**, katere je izdala »Katoška Bukvarna v Ljubljani«.

8. zvezek: »**Tri indijanske povesti**«. (I. Namamcha in Vatomilko. Spisal O. Aleks. Baumgartner Dr. J. — II. Tahko mladi misijonar. — III. Zadnja pot o. René-ja. Spisal O. Anton Huonder iz Dr. J. Cena 60 vin., karton 80 v.

9. zvezek: »**Kraljičin nečak**«. Zgodovinska povest iz japonskih misijonov. Cena 60 v., karton 80 vin.

10. zvezek: »**Zvesti sin**«. Povest za vlade Akbaria Velikega. Spisal O. Alfonz Geyser Dr. J. Cena 40 v., v karton 60 v.

11. zvezek: »**Rdeča in bela vrtnica**«. Spisal O. Anton Huonder Dr. J. Cena 40 vin., karton 60 vin.

12. zvezek: »**Korejska brata**«. Črtica misijonov v Koreji. Cena 60 vin., karton 80 vin.

Vsak zvezek obsega eno ali več celotnih povesti in se sam zase dobi.

Kakor znano spadajo povesti, katere je spisal ali zbral slavni jezuit O. Spillmann med najboljšo spise svoje vrste. Na prvi pogled se uveriš, da nimaš pred seboj samo golo povest, temveč da zastopa pisatelji višje, blažje ideale. — Povesti te zbirke vzgajajo in blažijo srce, bistrijo um in vzbujajo zdravo domišljijo. Iz njih veje plemenit, nepokvarjen krščanski duh. Lepi nauki so spretno vpleteni v vsako povest, katere so vseskozi zelo ganljive, ter tvorijo pravi biser v našem pripovednem slovstvu. Povesti so zanimive in posamezna dejanja silno mikavna, tako, da čitatelj mnogokrat ne more odložiti knjige dokler je ne prebere do konca. — Sicer ne moremo priporočati teh povesti takoj za prvo otroško dobo, ker so v njih mnogi prizori precej razburiljivi, toliko bolj pa jih priporočamo odrasli mladini in berilaželnemu slovenskemu ljudstvu. — Nobena ljudska in šolska knjižnica naj ne bo brez te koristne zbirke, omišli pa naj si vsaj posamezne zvezeke tudi vsaka družina imela bo od njih veliko korist.

Poprej so izšli sledeči zvezki:

I. zvezek: »**Ljubite svoje sovražnike**«. Povest iz maorskih voisk na Novi Zelandiji. II. natis. Cena 40 vinarjev, karton 60 vin.

II. zvezek: »**Maron, krščanski deček z Libanona**«. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. Cena 40 v., karton 60 vin.

III. zvezek: »**Marijina otroka**«. Povest iz kavkaških gora. Cena 40 vin., karton 60 v.

IV. zvezek: »**Praški Judek**«. Povest. II. natis. Cena 40 vin., karton 60 v.

V. zvezek: »**Uletnik morskoga roparja**«. Povest. Cena 40 v., karton 60 v.

VI. zvezek: »**Arumugam, sin indijskega kneza**«. Povest. Cena 40 v., karton 60 v.

VII. zvezek: »**Sultanovi sužnji**«. Carigradska povest. Cena 60 v., karton 80 v.

Vse te povesti se naročajo v »Katoška Bukvarni v Ljubljani.«

Razgled po domovini.

Ustanovni shod »Kmečke zveze« za ljubljansko okolico bo v nedeljo dne 30. junija v »Unionu«. Kmetje pridite iz vseh župnij in županstev k temu važnemu shodu. Zveza se bo ustanovila, da lažje dosežete svoje pravice. Vsak kmet naj bo ud te zveze. Agitirajte za obilno udeležbo. — Poročal bo naš poslanec dr. Ivan Susteršič. — Pripravljali odbor.

Za častnega kanonika stolnega kapiteljuna ljubljanskega je imenoval presvitli cesar veleč. g. Antona Kržičiča, profesorja na ljubljanskem učiteljskem in urednika mladinskih listov »Vrtca« in »Angelčka«. Mnogozaslужnemu g. profesorju iskreno častitamo!

Novomašniki lavantinske škofije postanejo letos sledeči gospodje: Iz IV. leta: Bratanič Rajmund iz Luč; Cepuder Vladimir iz Ljubljane; Grošelj Mihael iz Železnikov (Kranjsko); Kramberger Martin iz St. Lenarta v Slov. gor.; Schiller Janko iz Škočidola (Koroško); Tomažič Martin iz Radgone; Vedečnik Ivan iz Konjic. Iz III. leta: Atelšek Ivan iz Ljubnega; Bogovič Ivan iz Artič; Pečnak Josip iz Zalca; Podpečan Jarnej iz Galicije; Šketa Ivan iz Braslovč; Toplak Josip iz Sv. Lovrenca v Slov. goricah.

Prepovedane igre na sejnih. Piše nam posestnik z dežele: Večkrat čujemo, da se že skoro celo leto klatijo po letnih sejnih na Kranjskem neki sleparji, ki goljufajo uboge kmete s hazardnimi igrami, katere so strogo prepovedane, kakor: kegeli, lestvica, kanon itd. Pri teh igrah more človek zaigrati v par urah na stotine denarja. Tako je bil nedavno na sejmu v Kamniku osleparjen neki kmetič za ves izkupiček za kravo. Tacih in enakih slučajev se je že letos mnogo pripetilo po Kranjskem. Na vsakem sejmu se nastavi kach pet in še več sleparjev. Svoje bivališče imajo nekje v Ljubljani, kjer potem živijo kakor grofi s priglufanin denarjem. Ali bi ne moglo mestno županstvo stopiti na prste tem ljudem? Kmete pa svarimo, naj ne igrajo s temi sleparji in dobro pazijo na svoje žepe.

Iz gradiške jetnišnice je pobegnil neki Zupan. Iz Ljubljane je oddal dopisnico, kjer se norčuje iz jetniškega nadzornika. Nekaj dni potem so iz Soče potegnili pri Gradišču truplo Franca Zupanca, to je onega, ki je 4. t. m. ušel iz kaznilnice. Zupan je bil rojen leta 1878. v Duplici na Kranjskem.

»Primorski List« piše: Učiteljska prisega se glasi: »Vi prisežete, da boste otroke vzgojevali npravno-verško, razvijali njihovo duševno delovanje, oskrbeli jih z vednostmi in ročnostmi, ki so potrebne za nadaljno izobrazbo za življenje, in ustvarili podstavo, da postanejo dobri ljudje in državljani itd. Kar se mi je ravnokar prečitelo, to sem dolžan in hočem verno izpolnovati. — Tako gotovo kakor mi Bog pomaga!« In česar nima več nova šolska postava v besedilu prisega, to se nahaja pa zlasti v § 71. šolskega in učnega reda, namreč da ima šola navajati otroke »zlasti k bogaboječnosti«. Koliko pa je dandanes učiteljev, ki se javno hvalijo, da ne verujejo v Boga — a zaradi ljubega kruha, ki ga jim dajejo krščanski stariši, vendarle kličejo Boga za pričo svoje prisega! Pri tem naj omenimo le to, da dunajski župan dr. Lueger, ki pozna dobro take vrste ljudi, ne nastavi nobenega brezverca, soc. demokrata za definitivnega učitelja, in ravna popolnoma dosledno. Kako je mogoče dati vero in zaupanje učitelju, ki nima nobene vere! Res je to! Koliko učiteljev je, ki ne hodijo v cerkev k sv. maši, ki ne slišijo nobene pridige, kaj še, da bi pristopili k sv. zakramentom. Vemo neke

ga učiteljico, ki se vpricho otrok norčuje iz Boga, ki ne pripogne svojih kolen, kadar se nese Najsvetejše mimo nje. Jeli čuda, da se boje krščanski stariši dati svoje otroke takim ljudem v šolo!

Celjska »Domovina« je krenila popolnoma v liberalni tabor in nesramno napada našo stranko in naše somišljenike. Glavni urednik celjske »Domovine« je bogati celjski advokat dr. Josip Sernec. Nekdaj se je jokalo za slovo, sedaj je ne potrebuje več! Vzrite »Domovine« iz vseh društev in iz vseh slovenskih hiš! Tako piše močno razširjeni katoliški časopis »Naš Dom«. Te besede veljajo tudi za naše kranjske liberalne liste »Sl. Narod«, »Gorenjec« in »Notranjec«. Ne naročajte teh listov, zatirajte jih in ne kupujte pri trgovcih, ne zahajajte v gostilne, kjer leže ti časopisi, ki so pravi strup za slovensko ljudstvo, ki je v veliki večini vdano Bogu in slovenski domovini. Bodimo odločni!

Zajec in lisica sta, kakor se nam poroča, iz Ajdovca pri Žužemberku, tudi ondi prav mogočna gospodarja. V preteklem letu je pokončala lisica nad 400 kokoši in piščancev, zajec pa ogolodal v pretekli zimi blizu 3000 jabolčnih drevesec in veliko trtja po vinogradih. Ni čuda, da so ljudje ogorčeni nad lovsko postavo, ki je kmetu le v škodo. Gotovo je občina očitno oškodovana, ker dobiva za občinski lov samo borih 47 kronic na leto, divjačina ji pa toliko škode naredi. Prav iz srca privoščimo lovcom njihovo veselje, želimo pa tudi, da lovci pokončujejo kmetu škodljive živali. S streljanjem lisice se odlašja z ničevimi vzroki, češ, da poleti ni njena koža za rabo, zato je bilo komaj, da bi imel vsak gospodar posebnega čuvaja tudi še za kuretno; lovci pa v svoji zaslepljenosti pozabijo, da jim lisica pokončuje tudi zajce. Divjačina nam je zadnji dve leti toliko škode povzročila, da je vsak napredek v kmetijstvu, sadjarstvu in vinogradništvu nemogoč, ako še nadalje ostanejo take razmere. Zato se bo pa moralo zopet vse vzdigniti pri bodočih državnoborskih volitvah, da zmaga na celi črti poslanci »S. L. S.« kojih prva naloga bo, da vržejo sedanjo kmetu krivično lovsko postavo, za katero se najbolj ogrevajo liberalci. Naši poslanci ne bodo dopustili, da bi še nadalje napravljali zajec našemu kmetu toliko škode, kakor jo je letošnje leto.

Liberalni učitelji se jeze dalje nad nami v svojem umazanem lističu. Tem ljudem je menda »Sl. Narod« najdostojnejši list pod solncem. »Narod«, nad kojim se celo pošteni liberalci zgražajo je seveda liberalnim učiteljem evangelij. Ni čuda, da so vsled prebiranja tega lista posiroveli in da se posledice te posirovelosti kažejo v »Učiteljskem Tovarišu«. Mi samo pravimo: »Le divjajte dalje in zmerjajte, s takim postopanjem škodujete samim sebi. Ljudstvo vas vedno bolj spoznava in se obrača od vas.

Odgovor. Mnogokrat nas vpraša ta ali oni, kam naj pošlje že rabljene stare pismene znamke ali marke. V predzadnjem »Domoljubu« je bil inserat družbe sv. Petra Klavreja za afriške misijone. Ta družba je v Ljubljani otvorila posebno oddajalnico in sicer v Franciškanskih ulicah št. 8. I. nadstropje. Sem naj se torej pošiljajo znamke, milodari v denarju ali tudi obleka za afriške otroke.

Birmovanje in posvečenje cerkve v St. Petru na Krasu je preloženo s sobote 6. julija na nedeljo dne 14. julija.

Zmaga »S. L. S.« V St. Petru na Krasu je pretekli teden pri občinskih volitvah zma-

gala v vseh podobčinah kakor tudi v vseh treh razredih »S. L. S.« Navdušenje med volivci je bilo nepopisno. Slava vrlim in zavednim volivcem šentpeterske občine!

Prošnja našim rojakom v Ameriki. Po ameriških listih smo posneli vest, da se je ponesrečil Janez Torkar menda v marcu ali februarju. Ker se povprašuje po tem dogodku prosimo vljudno, naj se nam naznani, kje se je ponesrečil imenovani Torkar in kje je dotični doma. Uredništvo!

Pešizlet v Škofjo Loko priredita ob ugodnem vremenu prihodnjo nedeljo t. j. 23. t. m. ljubljanski in šentviški telovadni odsek. Za izlet si je nabavil ljubljanski telovadni odsek rogove.

Čenjenim dopisnikom naznanjamo na razna vprašanja, da se vsi dopisi za »Domoljuba« hvaležno in brezplačno sprejemajo!

Črnagojevi prijatelji. Lepe prijatelje ima liberalni učitelj Črnagoj na barju. 8. junija je prišel neki naš somišljenik v znano gostilno k Moharju v Črni vasi. Tam sta sedela liberalca Franc Jarc in Alojz Škafar. Brez vsakega povoda sta jela sramotiti našega moža. Eden izmed teh prijateljev Črnagojevih je izrekel tudi tako predrzno bogokletstvo, katero se ne more tu zapisati brez pohujšanja. Tudi Ivan Živic je sramotil našega somišljenika, ki ne trobi v liberalni rog. Tak prižori se dogajajo pri znani liberalni mokrari v okolici, kjer stoluje iskreni prijatelj Hribarjev Črnagoj. Našim somišljenikom svetujemo, naj dajo mokrariji liberalni mami mir, saj ona ne mara za klerikalne pivce. Mama imajo samo liberalce radi, ti naj jim nosijo denar.

Romanje v Loreto se bode gotovo vršilo, ker se jih je dovolj oglasilo. Vlak pojde iz Ljubljane 28. junija med 10. in 11. uro ponoči. Cena za tretji razred 16 kron, za drugi razred 26 kron. Natančneje se bo odločil čas za odhod, ko dobimo dovoljenje za vlak in druga potrebna obvestila z Dunaja; vse to bo precej sporočil »Slovenec.« Tisti, ki so se oglašili, naj plačajo vlak od četrtka naprej v franciškanskem samostanu, kjer dobijo tudi listič, katerega naj skrbno varujejo, ker le na ta listek dobijo pozneje vozno karto. Tisti, ki stanujejo zunaj Ljubljane, lahko pošljejo denar po poštni nakaznici; kjer jih je več v eni župniji, naj pošljejo skupno, vendar naj se za piše ime za vsako posamezno osebo na nakaznici. — Tisti, ki vstopijo na postajah od Borovnice naprej, naj vzamejo navadni vozni listek do Reke tja in nazaj, ker pride tako ceneje. Za vožnjo od Reke do Loreta in nazaj pa plačajo deset kron. — Vodstvo III. reda v Ljubljani.

Surovosti socialnih demokratov. Nismo zastoj svarili slovenskega ljudstva pred volitvami, naj ne dá svojih glasov socialnim demokratom, tem judovskim hlapcem, ki so strupeni sovražniki kmeta. Sicer so se igravali pred volitvami kot dobri kmetijski prijatelji. Mnogo kmetov so oslepili za glasove, zlasti gori na Češkem. Sedaj, ko imajo moč v državnem zboru, pa že odkrito priznavajo, da bodo nastopili proti kmetiskim strankam, ki so zastopane po mnogih poslancih na Dunaju. Gorje kmetu, ako bi prišli socialni demokratje do moči v Avstriji. Tako surovih in divjih ljudi menda ni, kakor so rudeči bratci. Že zadnji »Domoljub« je poročal nekaj surovosti, ki so jih napravili rudeči sodrugi proti našim krščanskim možem v Zagorju ob Savi, sedaj smo dobili še nekaj poročil o takem surovem obnašanju socialistov. Poročilo

se glasi: V okraju Turka na Gališkem je pri zadnjih volitvah prišlo do izgrede med rusinskimi duhovniki, člani volivne komisije, in soc. demokratskimi volivci. Župnik Illicki je bil ranjen s kamnom, župniku Jacewu so odbili uho, župnik Soranski pa se je moral skriti v kleti, ker so mu pretili, da ga bodo linčali. Soc. demokratje so napadli tudi pristaše duhovnikov in ranili težko trideset kmetov, izmed katerih so trije že umrli. Župnik Illicki mora vsled nevarnih ran ležati v postelji. Še drugo poročilo iz Galicije se glasi: Ker je duhovščina pri državnozbornih volitvah v Galiciji odločno nastopila proti socialno-demokratskemu kandidatu Breiterju, se je ta znesel nad nadškofom Bilczewskim in Teodorowiczem v svojem tedniku »Monitor«, pričevši članek, v katerem je nagromadil o njil celo goro najpodlejših in najnesramnejših laži. Da dobita cerkvena kneza, ki sta radi neumornega, požrtvovalnega delovanja na socialnem polju v javnosti zelo priljubljena, zadoščenja, jima je 3000 oseb iz izobraženstva in srednjih stanov priredilo presrečno, a impozantno ovacijo. Tako je torej tista toliko hvaljena prostost in svoboda socialnih demokratov. Lepi časi se nam obetajo, če pridejo ti ljudje na krmilo. Zato pozor pred njimi!

Iz ljubljanske okolice.

Iz ljubljanske šentpeterske okolice. — Iz Štepanje vasl. — Naš birt Zorž bi rad vozil liberalno šajtrgo. Pomagali bi mu dolgi Čerin, Židan, Bricelj, Sinkovec in menda tudi Mrak. Za časa volitev so že poskušali. Na shodu pri Korbarju so hoteli nekaj nagajati in potem so še na drug način zgago delali. Agitirali so, naj se voli namesto dr. Šusteršiča naš župan Korbar. Dobil je res sedem glasov. Ti ljudje pa imajo pri tem druge namene. Kadar bodo namreč zopet županske volitve, in bomo mi hoteli voliti Korbarja, bodo pa ti prišli in rekli: Korber je zadnjič pri državnozbornih volitvah nastopil zoper dr. Šusteršiča, saj je dobil sedem glasov. Ta ni pristaš »S. L. S.«; njega ne morete voliti. Na ta način bi radi zgago naredili in Korbarju vzeli zaupanje ljudstva. — Mi vprašamo Zorža: Ali se take reči posvetujete takrat kadar ste v vaši gostilni zaprti do treh jutraj, in žandarji opazujejo pri oknih kaj študirate v bircasu? — Hrušica. — Naša šola upa da bo drugo leto povišana in povzdignjena v trirazrednico. Prav bi bilo, saj je p. slopje že zdavnaj za to pripravljeno, otrok je pa tudi dosti. Okrog šole so sedaj vrt popravili in olepšali. Mislijo narediti tudi vodnjak pri šoli. — Može, dne 30. junija popoldne pa vsi v »Union«, kjer se bo ustanovila »Kmečka zveza« za ljubljansko okolico. Potrebna je ta zveza, da bomo mi toliko lažje zahtevali svoje pravice. Agitirajmo da bo udeležba velika. Vsak kmet, kdor se kaj zaveda, mora postati ud »Kmečke zveze«.

Gorenjske novice.

Iz kranjskega okraja.

g Veteransko društvo v Kranju dobi svojo zastavo. Na praznik sv. Petra in Pavla bo gospod dekan Koblar blagoslovil novo zastavo v »Zvezdi«. Kumovala ji bo preblagorodna gospa soproga gospoda deželnega predsednika. Več veteranskih društev je že prišlo svojo udeležbo.

g Kres bo gorel 23. t. m. na Šmarjetni gori. Ljubljanci pridite ga od blizu pogledat.

g Električna v Kranju. Glav. posoj. v Ljubljani je prevzela upravo naše proslule elektrarne. Delala je sladke obljube, — pustila pa stare razmere. Nad en mesec smo imeli prosto mesečno razsvetljavo, ko pa je prva žarnica zabrlela, so že mesto preplavile terjave in grožnje s tožbo, če ne plačās, česar užival nisi. — Ni zastoj v Kranju na vsak vogel nabito: »Počasi vozite!«

g Zrtev pravice. Na Rupl pri Kranju je pred meseci utonil otrok. Mati je bila obsojena na več dni zopora, katerega je morala z novorojenčkom pozimi nastopiti. V mrzli ječi se je otrok prehladil in te dni za jetiko umrl. — Nezakonske matere pa, če pomagajo otroku v nebesa — oprostilo.

g Kušar v precepu. Dr. Kušar na veselici »Slov. planinskega društva« ni znal ločiti svojih ljudi od naših, zato je naše može nžgal z barabami. To svojo usodno pomoto bo v sredo 19. t. m. zagovarjal pred sodiščem.

g Tiskar Lampret ima besedo v zadnem »Gorenjcu«. Cel članek posvečuje delovanju profesorja Jarca in hvali njegovo delavnost: svojim somišljenikom (liberalnim profesorjem) pa očita neodpustljivo lenobo. Govori tako po »solmaštrsko«, da bodo lenuhi brezdvomno morali v prihodnjem »Gorenjcu« klečati. Zelo se je prikupil liberalnim dijakom, ko jih stavi v eno vrsto s profesorji. Zahteva namreč, da treba klerikalne profesorje tako kaznovati, kot liberalne dijake in dijakinje. Seveda ni pomislil, da bi liberalni profesorji po tem receptu morali vedno sedeti, ker ponavadi ne poznajo »na uro«. — Ta »Gorenjčeva« modrost zasluži patent.

g Iz Senčurja pri Kranju. Dva zlatomašnika letošnje leto v župniji St. Jurij pri Kranju. Prvi zlatomašnik je Lovro Kristof, zdaj župnik v p. v Hrastju. Zlato mašo bo obhajal, se še ne ve kdaj, na božji poti na Brezjah. V mašnika je bil posvečen od pokojnega knezoškofa Antona Alojzija Wolfa, 30. julija 1857. Služboval je kot kaplan pri Sv. Vidu pri Cerknici, v Zagorju pri Savi, na Boh. Bistrici, na Brezovici, kot administrator v St. Ožbaltu, kot župnik v Kovorju 19 in pol let in zdaj kot kurat v Hrastju 5 let. — Drugi zlatomašnik je Andrej Volc, župnik v p. v Olševku. Obhajal bo svojo zlato mašo 4. avgusta t. l. slovesno ob 10. uri v Olševku. Bil je v duhovnika posvečen od pokojnega knezoškofa Antona Alojzija Wolfa 30. julija 1857 kot bogoslovec tretjega leta. Služboval je kot semeniški duhovnik v Ljubljani, kot kaplan v Selcih, na Bledu, v Boh. Srednji vasi, v Boštanjju, kot župnik v Weissenfelsu 14 in pol let, v St. Vidu nad Ljubljano, in zdaj služi že 17. leto kot kurat in katehet v Olševku.

g Iz Predoselj se nam poroča: Treščilo je 14. t. m. zvečer okrog devetih v Tišlerjev hlev. Eno živinče je ubito, ostala živina je popadala na tla. Domači so se onesvestili. Nastal je ogenj, ki je kmalu vpepelil vso hišo. Pod, ki stoji tik hiše, so s trudom rešili. Požarna bramba, ki je bila takoj na mestu, je z neumorno pridnostjo ogenj gasila. Vsa čast tem požrtvovalnim in brezplačno delujočim možem! Želeli bi pa, da bi se tudi drugi ljudje malo bolj pridno udeležili gašenja, ker krščansko dolžnost, svojemu bližnjemu v stiski pomagati, ima vsakdo brez izjeme. Sploh bi želeli, da bi napačne misli o naši požarni brambi že enkrat izginile. Saj je vendar to nekaj lepega, če stopijo naši možje in fantje skupaj, napravijo društvo, ki naj smatra za svojo dolžnost, ubogemu kmetu, ki ga doleti najhujša nesreča, kolikor mogoče hitro in upešno pomagati. In ta nesreča doleti lahko vsakega. Zato bo vsakdo, ki dobro misli, šel društvu na roke povsodi, in tudi na pogorišču. To pa smo zapisali, ne da bi komu kaj

očitali, ampak ker odkritosrčno želimo, da napačne misli v korist dobri stvari ponehajo. — Eden, ki ni v požarni brambi v imenu več.

Iz Cerkelj. Dne 31. maja so prišli naš višji pastir v Cerklije, kjer so potem drugi dan posvetili nov stranski oltar sv. Jožefa — krasno delo mojstra Tomana iz Ljubljane — v nedeljo so pa delili zakrament sv. birme. Naše ljudstvo je navdušeno pozdravljalo svojega škofa in od ust do ust gre sedaj glas: Kaj takega v Cerklijah še ni bilo! Do farne meje je šlo naproti Prevzvišenemu nad 3 jezdecev s trobojnicami in so ga spremljali potem gori do cerkijanske cerkve, kjer so čakali in pozdravljali Prevzvišenega občinski odbor, izobraževalno društvo, šolska mladina in Mariina družba. Kamor si pogledal po fari, povsod so ti visoki mlaji pričali, da obhaja cerkijanska fara dneve veselja. Predvsem je pa to kazal prostor pred cerkvijo. Ljudstvo je jasno dokazalo, da stojimo tako trdno na svojim višjim, pastirjem, kakor stoje trdno in neomajano naše gore. — Iz Ljubljane se je pripeljal prav ta dan »Cekin« in imel to zabavo, da je smel pri zaprtih oknih gledati v beli dan. Zastave so vihrale in oznanjale nam veselje, liberalcem žalost. Vsa fara je pokazala s tem, da zna dostojno slaviti veselje. Le nadočiteli Kmet, učitelj Lapajne in učiteljica Frantar niso peljali svojih učencev k sprejemu in s tem pokazali, da ne marajo ne za svojega višjega pastirja, ne za nas Cerkijane. Nismo jih pogrešili in bi jih tudi ne, čeprav kaj danes zapuste Cerklije. Ne pričakujemo bogve kaj od njih, toliko olike pa zahtevamo, da ker so od nas plačani, ne zaničujejo našega prepričanja. Se enkrat pribijemo: S svojim obnašanjem so se postavili ti učitelji v popolno nasprotje s celo faro. V soboto zvečer so pevci napravili Prevzvišenemu podoknico. Umetalni ogenj in balončki so razsvetljevali temno noč, pevci so pa navdušeno prepevali »Naš prapor«, »Nazaj v planinski raj« in »V gorenjsko oziram se skalnato stran«. — V nedeljo popoldne so se Prevzvišeni od nas poslovili in se odpeljali na birmovanje v Naklo.

g Iz tihega Loma. Prelepo je bilo spomladansko dopoldne dne 27. maja. Toplota je kazal 35 stopinj C. na solncu. Vesel je mogel človek občudovati krasoto oživljajoče se narave in s slastjo dihati sveži gorski zrak. Ali: »Dež za solncem mora biti, za veseljem žalost priti.« To smo tudi mi Lomljani brdko okusili. Popoldne okoli tretje ure je tudi nas zadela šiba božja, toča, ki se je zelo gosta vsula na naša polja in vrtove. Na polju sicer ni znatne škode napravila, pač je sadno dreve, ki je letos tako lepo kazalo, da je bilo veselje, mnogo trpelo. Bog nas varuj daljne nesreče! Na lepo nedeljo 2. t. m. se je obdrževala v tukajšnji podružnici procesija pres. R. Telesa. Vreme ni kaj dobro kazalo, vendar je prišlo dokaj ljudstva v tihi Lom, ker na ta dan pridejo po stari navadi fantje in dekleta iz »Doline«, da se udeležijo običajnega darovanja pri sv. maši. — Čeravno je bilo vreme precej dvomljivo, so se preč. gospod duhovni svetnik in župnik v Trziču France Špendal, ki so procesijo vodili, odločili, da se obdržava obhod po polju. Med obhodom so igrali nalašč zato, pa tudi samo zato najeti godci, ki so po procesiji odšli. Pri vsakem znamenju pa je ob molku zvonov, kaj lepo zapel domači pevski zbor, ki vedno bolj napreduje, pesem na čast presv. R. T. Pohvaliti se mora lep red, ki je vladal v procesiji, ne samo med možskimi, temuč tudi med ženstvom, ki je paroma sledilo nebu. Lom bolj in bolj napreduje. Skoraj poldrugo leto so orglje molčale, izven kadar smo pri posebnih priložnostih naprosili organista iz Trziča. Zdaj pa imamo že svojega organista 16letnega fanta Janeza, župa-

novega sina, ki se je z neumornim trudom v dobrem letu toliko izvežbal, da s preludiranjem izpolni čas, ko pevci počivajo. Da bi petje spremljal še ni sposoben, ali preludira na čudo dosti dobro. Tudi orglje smo dali osnažiti in potrebno popraviti. Kaj ne, da nismo leni!

Iz kamniškega okraja.

g Iz Komende. V torek, dne 11. t. m. smo položili truplo Marije Strehovec po domače »Koželjeve« roj. Zadržal iz Gore št. 12 v hladni grob. Pokojnica je bila blaga in skrbna mati svojim domačim, pridna in vestna gospodinja, ki je vedno miroljubno živela s svojimi sosedi ter sploh do slehnega človeka imela dobro srce. Da je bila blaga pokojnica tudi v okolici splošno priljubljena, je temu dokaz, da jo je veliko ljudi zlasti ženskega spola med boleznijo in potem ob mrtvaškem odru obiskalo, pričal je pa tudi njen lepi pogreb. — Blagi ženi sveti večna luč!

Bohinjske novice.

g Dan veselja je bil za nas Bohinjce, ko so se mudili škof v naši župniji. Iz Bistrice so se pripeljali 12. t. m. dopoldne k nam v Srednjo vas. Med potjo so si ogledali sirarno pri Fužini, ki jim je zelo ugajala. Koder so se vozili, so jih pozdravljali slavoloki, zastave in visoki mlaji. Vasi so teknovala med seboj, katera bo dostojnejše pozdravila ljubega višjega pastirja. Vsprejemajo so se udeležili poleg šolske mladine, župan v občinskih odborih, oddelek požarne brambe, odborniki izobraževalnega društva in obe Marijini družbi z zastavo. Popoldne so si ogledali prenovljeno Srednjo vas in Zadružno poslopje.

g Kresovi. Zvečer so zaplapolali na vrhovih Rudnice, Studora, na Šeh in okoli mogočni kresovi, ki so oznanjali plameneče spoštovanje in ljubezen do njihovega višjega pastirja, kazali veselje Bohinjcev, ker je določil, da praznuje svoje godovanje v njihovi sredini. Okoli devetih zvečer pa so zapeli pevci v svitu bakelj in balončkov podoknico.

g 207 otrok je drugi dan prejelo sv. birmo. Obilo ljudstva je pohitelo ta dan k nam. Najprej so škof posvetili veliki oltar in nato delili zakrament sv. birme. Veliko duhovnikov od blizu in daleč je prišlo v Bohinj, da so pozdravili knezoškofa. Po dokončanem opraviilu mu je zbrana duhovščina častitala po g. dek. Novaku k godu, nato pa župan J. Korošec s svetovalci v imenu cele občine. S toplimi besedami so se knezoškof zahvalili vsem ter jih vneli k neustrašenemu delovanju za dušni in telesni blagor ljudstva.

g Blagoslov zastave. Popoldne ob pol 3. so presviti blagoslovili novo zastavo izobraževalnega društva »Savice«. Dolga vrsta domačih članov — čez 150 mož in mladeničev, večinoma v narodni noši, zastopniki delavskega izobraževalnega društva z Jesenic z zastavo, gorjanski fantje in dekleta od bralnega društva, dekleta iz Bohinjske Bele z zastavo Marijine družbe, domače članice izobraževalnega društva v prekrasni narodni noši in obe Marijini družbi. — Okoli 250 mož, fantov in deklet je spremljalo od župnišča v cerkev novo zastavo. Po kratkem nagovoru knezoškofom je razvila botra Rozalija Korošec, županova soproga, novo zastavo in ji privezala prekrasen bel trak z zlatim napisom: »Savica«, Boh. Srednja vas, 1906. — Po blagoslovu so spremljali člani in gostje knezoškofa do župnišča, odkoder so odkorakali v društveno sobo v Zadruho. Težko, težko smo se ločili od gostov, ki so prihiteli k nam, da pomagajo proslaviti spomina vredn

dan. Vsem izrekamo najpriskrnejšo zahvalo! Okoli 4. popoldne so se škof odpeljali v Jerko, ogledali si cerkev ter odšli šli peš na Koprivnik. — Dnovi so minuli, a lepi spomini bodo ostali v naših srcih.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Podbrezlj. Ob priliki birmovanja v naši župniji se je vršilo vse v lepem redu. Vsi smo s spoštovanjem sprejeli presvitlega g. knezoškofa v Podbrezju in zopet spremili na konjih v Ljubno. — Izjemo je delal zopet naš »priljubljeni« g. učitelj Zirkelbach. Kako smešno se obrača g. učitelj! Še bolj smešno, kakor zadnjič »podbreški fantje« v »Gorenjcu«! Poslušajte: Otroci so sami prišli prosit svojega učitelja za šolsko zastavo, da bi sprejeli škofa. Po dolgem obotavljanju se je skril in sicer tja, kamor že večkrat — da so jo učenci — sami vzeli. Pevsko društvo »Podbreška lira« je prosilo svojega predsednika in pevodvoj g. učitelja, naj bi jih naučil par pesmic za birmo. »Tega pa ne,« so rekli. — Kaj ne, mi pojememo samo narodne pesmi! Nas Podbrežane je pa sram, da imamo takega učitelja!

Dolenjske novice.

Belokranjske novice.

d Iz Semiča. Zadnji čas se je veliko govorilo o uboju, ki se je izvršil na cesti pri Petrovi vasi, 1 uro od Semiča oddaljeni. Storilec je prejel zasluženo kazen, dve leti ječe. A tudi pri nas se nahajajo vagabundi, katere bi bilo treba pospraviti na varen kraj. Nekateri fantje iz semiške gore — imena za danes še zmolčimo — so tako predrzni, da napadajo na cesti mirno dalje idočim ljudem z noži. Čudno, kaj ne, in to v Belokranji! — Može, storite potrebne korake in spravite take ljudi v prisilno delavnico, za drugo niso, kajti delati se jim ne ljubi. — Dalje pozivljamo gostilničarje, da prepovedo tem nasilnežem obisk svojih gostilo! Vsak gostilničar naj tako napravi, kakor je naredil g. Bukovec, gostilničar nad Kotom. Dne 9. junija popoldne jih je s pomočjo nekaterih mož vrgel iz svoje gostilne. Čast mu zato! Vsi gosti so mu častitali za to dejanje in klicali »Živio!« Vsak naj bi napravil tako, pa bi bilo kmalu drugače. — Tu biva in se okoli potika neki Pipar — tujec, a nima nobene »poselske knjižice«, torej tudi nima pravice tu se potikati. Slavno c. kr. žandarmerijo pa opozarjamo na take dvomljive osebe. — Eden izmed mnogih.

Iz Št. Ruperta.

d Iz Št. Ruperta. Veselje liberalcev je edino v tem, če morejo kakega človeka pripraviti v škodo. Gospoda kaplana so obsodili na celih 400 goldinarjev, a veselje se jim je pokazilo, ker je bil obsojen samo na 50 kron, in to vsled tega, ker je na javnem shodu rekel, da je ravnanje liberalcev sleparija. Trpel je vsled lepih liberalcev neki drugi kmet poštenjak škode do 100 kron. Ena tožba je še v teku, in na to prejšlo zopet liberalci kot mačka na miš. Da bi vam dobro teknila ta mišja pečenka! — »Narod« prijemlje kaplana iz Št. Ruperta »za ušesa« zato, ker jezi dopisnika, da si gospod kaplan iz tega nič ne stori. Povemo dopisniku, ki je naklobasal v svoji ogorčenosti tiste psovke na kaplana, da bi bilo boljše tisti čas, ki ga je porabil za dopise, drugače porabiti. S takimi članki, veleslavni gospod dopisnik, še muhe ne boste ubili, kaj

še-le gospoda kaplana. Dopisnik imenuje poštene naročnike »Domoljuba« backe, a on sam seveda je strašno učen in je vso resnico in učenost pogoltnil že davno. »Domoljuba« imenuje »Lažljuba« in »lažljivo junjo«, ker drugače pač liberalce govoriti in pisati ne more, ker bere in govori drugim same laži iz najbolj grdega lista, ki je na svetu, iz »Slovenskega Naroda«. Dostojnosti in miroljubnosti pa naj se uči učeni dopisnik sam, ker če bi se kdo od njega učil, postali bi ljudje prave barabe. Zato bomo poskrbeli, da izve svet za take in enake dopisnike.

d Občinske volitve v Št. Rupertu izvršile so se v znamenju pijanosti. Dopisnik »Slovenskega Naroda« se veseli tega. Če bi bilo po pravici, bi morali biti tisti kaznovani, ki so ljudi pregovorili s pijačo, da so drugače volili, nego so hoteli. Pilo in napajalo se je pred volitvijo, med volitvijo in po volitvi do družega dne jutraj. Ali vas tega ni nič sram? S pijačo in silo pridobivati ljudi znajo barantači. Barantali ste torej z vestjo volivcev in se lagali čez posamezne odbornike, ki vam niso pri srcu, ker so možje poštenjaki in vsakemu povedo, kar vam gre. Če bi liberalci delali toliko zastoj vsi skupaj, kolikor deluje recimo načelnik hranilnice sam, to bi se hvalili in vpili. Kdo je volil in kako se je volilo, kaže resnično dejstvo, da je kolikor vemo sedaj, v odboru celih 11 birtov. V tem znamenju ste zmagali. Vložena pa je pritožba.

Iz litjskega okraja.

d Učitelji pozor! Pri okrajni sodnji v Litiji je bil pred kratkim obsojen neki učitelj vsled izpovedbe nekega šolskega dečka, češ, da ga je učitelj obdolžil tatvine, ga pretepaval in rekel, da so v hiši njegove matere sami tatje in ravbarji. Kot priča zaslišana je bila poleg dečka tudi neka šolska deklica, ki je pri sodnji isto trdila. Vkljub temu, da je učitelj odločno trdil, da je izpoved dečka in deklice neresnična, bil je učitelj obsojen. Pa kaj se zgodi? Dečka in deklico je začela peči vest, šla sta oba k učitelju, izpovedala, da sta oba lagala pri sodnji in jokaje prosila odpuščanja. Kaj ne, čudna taka sodba, da se vse verjame lažljivim šolskim otrokom, učitelju pa prav nič! Na ta način se lahko spravi vsi učitelji pod ključ. Zadoosti je, da otroka, ako ga pri tatvini ali kaki drugi pregrehi zasačijo, malo posvariš, se komaj njegovih lic dotakneš, kakor škof pri birmi, stariši te gredo tožit, otrok se pri sodnji nalaže in ti si obsojen. Ako se bode tako postopalo proti vzgojiteljem mladine, potem naj se pa šole kar zapro. Sliši se, da je pritožba zoper isto obsodbo že vložena. Pričakuje se, da višje oblasti vendar ne bodo pustile, da bi se tako postopalo proti učiteljem, vsaj vendar nismo v nekdanih Benetkah.

d Šmartno pri Litiji. Nanagloma je umrl v Veliki Kostreznici dne 13. t. m. posestnik in gostilničar Janez Havptman, po domače Lesar; star šele 25 let. V nedeljo so baje prišli v njegovo gostilno cigani, imeli so godbo in ples, plesal je tudi gospodar in si s prehlajenjem nakopal pljučnico. Menda je pa še celo v pljučnici pil in mu je tako zavrela kri, da ga je zadnji četrtek najbrže zadela kap na možgane. Zavedel se ni nič in tudi ni mogel biti previden. Nagle smrti varuj nas, o Gospod! — Zahvala. Podpisana družina izreka tem potom vsem prisrčno zahvalo, ki so o priliki požara, ki je vse vpepelil, prihiteli na pomoč, da bi mogli kaj rešiti, dasi žal ni bilo mogoče. Zahvaljuje se domači duhovščini in vsem dobrotnikom, ki so jo podpirali v prvi sili, bodisi z besedo ali z dejanjem. Iskrena zahvala

slavni domači »Vzajemni zavarovalnici«, ki nam je točno izplačala. Priporočamo jo vsemu slovenskemu ljudstvu. Zahvala vsem, ki so nam pomagali z brezplačno vožnjo. Vsem povrní Bog tisočkrat! Družina Mikolič v Preski.

d Prežganje. Procesija sv. Rešnjega Telesa bi bila morala biti veličastna; kajti faran. so napravili novo prekrasno nebo, ki ga je naredila Marija Sattner iz Ljubljane za zmerno ceno. Dobilo se je tudi dovoljenje za streljanje, kar bi izvanredno povečevalo pobožnost procesije; toda žal, vreme je nagajalo, da procesija ni mogla iti, vkljub temu se je vse prekrasno izvršilo.

d Iz Zatične se nam piše: V nedeljo, dne 16. t. m. je napravila k nam izlet ljubljanska križanska moška Marijina družba. Ob 9. je dospelo z vlakom okoli 100 romarjev. Pri kapelici lurske Matere božje jih je v presrčnem govoru pozdravil č. o. vikarij Lovrenc Göpel. Ves sprevod je odšel nato v samostansko cerkev, kjer so prejeli člani sv. obhajilo iz rok mil. gospoda opata. Nato je bila slovesna sv. maša z govorom družbinega voditelja p. Valerijana Učaka. Obed je bil v dobroznani gostilni g. Frica, ki je vsem udeležnikom izobno postregel v splošno zadovoljnost vseh navzočih. Popoldne je bil zopet govor v cerkvi. Govoril je č. o. Lovrenc in nato so bile pete litanije. Ogledali so si izletniki samostan in njegovo okolico. Le prehitro je minul čas, da so morali dragi gostje, ki so zapustili najboljši vtis med nami, odpeljati se zopet proti beli Ljubljani. — Državnozborske volitve so se tudi pri nas mirno vršile. Nekaj glasov je dobil tudi Cankar. Pri nas sicer ni nobenega socialnega demokrata, pač pa se je nekdo tako spozabil, da je na glasovnice naših mož zapisal ime Cankarjevo. Za sedaj še prizanesemo temu možu, v bodoče naj pa pazi, kaj bo podpisal. Brezverskih ljudi mi ne bomo volili za poslance. — Nekaj novih hiš dobi naša vas, med temi eno prav lično, katero gradi tukajšnja rojakinja, ki ima svoje bivališče v Reki. Kakor se čuje, pride tudi letos več tujcev na počitniški odmor. Je pa tudi prijetno pri nas v poletnem času. Okolica lepa, sprehodi vabljivi in mrzel potok sredi vasi.

Iz krškega okraja.

d Iz Sv. Križa pri Kostanjevici. Nova cerkev. Zidanje nove cerkve, katero se je pričelo prejšnji mesec, dobro napreduje. Kakor upamo, se bo v 14 dneh vložil vogelni kamen. Ljudje se nove cerkve vesele in povsod se ponavlja in sliši želja mladih in starih: Toliko časa bi še rad živel, da bi bil še enkrat v novi cerkvi pri službi božji. — Svojo trgovino namerava povečati gosp. Ivan Rupar, kateri bo vzdignil svojo hišo v eno nadstropje in jo tudi podaljšal, tako da bo imel v spodnjih prostorih trgovino, poleg te bo pa pošta. Trgovino priporočamo vsem znancem in dosedanjim odjemalcem tudi v bodoče. — Vinogradniki se hvalijo, da trta obeta najboljšo in je upati, da bo letina, če nas bo Bog obvaroval, prav bogata. — Umrl je 5. t. m. na Dobravi šestletni Franc Štefanič, ki se je nevarno opeknel pri gašenju apna. — Dne 7. t. m. je bila pokopana poštna in pobožna žena Alojzija Hribar, po domače Španova mati iz Sv. Križa. Svetila ji večna luč! — Trije liberalci, ki vlečejo polomljeno šajtrgo v naši župniji, so tožili gospoda kaplana, da je prekršil paragraf volivnega reda. Potem pa tarnate, liberalci, da nimate veljave pri ljudeh. S takim ravnanjem si nakopavate vedno večje zaničevanje poštenih ljudi. To ste lahko spoznali 14. maja,

ko so se ljudje obračali od vas, dasi ste tu in tam povprašali, če smete podpisati glasovnico. Več modrosti, liberalci in nikar ne verjemite vsega lažnjivemu »Narodu«, katerega imate pa vi s svoji zaslepljenosti za svoj katikizem.

d Iz Leskovca pri Krškem. Na praznik sv. Rešnjega Telesa je bila za naše izobraževalno društvo blagoslovljena nova zastava. Veselili smo se že, kako se bomo pri procesiji postavili z novo zastavo in z znamenji na prsih! Pa Bog nas je lepo naučil ponižnosti, poslal nam je malo dežja ravno pred procesijo in mi smo imeli procesijo lepo doma v cerkvi. Pokazati pa se mislimo z zastavo takrat, ko bomo prvo ali drugo nedeljo po Vel. Maši šli s posebnim vlakom na Brezje in na Bled. Poprej se bomo že še enkrat zmenili v društvu, kateri dan bi bil najbolj pripraven za na Brezje. — Toliko za danes! Prihodnjič pa kaj o volitvah!

Iz ribniške doline.

d Sodražica. V soboto so pokopali 75 let staro mater našega gospoda župnika, Marijo Traven. Pogrebni sprevod je vodil gospod ribniški dekan v spremstvu osmerih duhovnikov. Tako se je izpolnila volja blage rajnice, da naj se ne vrši pogreb s posvetnim sijajem, temveč v cerkvenem duhu, z mnogimi mašami-zadušnicami. Pevci so ji tudi zapeli pred župniščem, v cerkvi in ob odprtem grobu ganljive žalostinke. Počivaj sladko, skrbna, dobra mati!

d Iz Ribnice. Vsak dober gospodar se uči iz poskušnje svoje preteklosti za prihodnjo uravnajo svojega gospodarstva. Ravno tako se tudi mi učimo v političnih stvareh iz naše preteklosti. Marsikatera upravičena pritožba se sliši, češ saj je vseeno, naj volimo Petra ali Pavla, naše deželne razmere se ne izboljšavajo. Res je temu tako! Toda žali Bog vedeti moramo tudi to, da so bili do sedaj vedno v pretežni večini naši nasprotniki pri postavo-dajalni mizi, in isti so vedno ovirali splošni napredek v kranjski deželi. Kadar se pa razmere v toliko izboljšajo, da bode »S. L. S.« v pretežni večini v zbornici, takrat se bodo gotovo tudi razmere izboljšale v prilog kranjske dežele.

Sedaj pa hočem navesti, kakšnih poslancev nikar ne volimo.

Katerega krščanski značaj ne ščiti, tacega ne volimo. Zajčjih jerobov ne volimo. Takih ljudi ne volimo, kateri imajo ljubavne razmere s tistimi ljubljanskimi faktorji, kateri hočejo z napol nagimi babami človeško družbo izobraževati. Ako bi taki ljudje imeli dovolj moči bi kmalu napravili francoske razmere pri nas.

Sedaj pa hočemo navesti kakšne lastnosti naj imajo naši poslanci:

1. Mora jih krščanski značaj ščititi, ker takim možem bomo tudi mi verjeli.

2. Morajo dobro poznati in čutiti razmere volivcev.

3. Imeti samostojne misli in tudi toliko poguma, da svoje misli odkrito povedo in jih tudi na pristojnem mestu zastopajo.

Povedati hočem še, za katere občce koristi naj nas bodoči naši poslanci zastopajo v dež. zbornici:

Naj se lovski zakon napravi tako, da bode kmet enakopraven z lovsko divjačino, to se tako razume, da bode postava tako dobro varovala kmetiški stan kakor lovsko divjačino, izvzemši zajca. Zajec pa naj ne ima prostora na prostem, kajti zajec več škode napravi v deželi kakor vsa lovstva najemna znaša, vsled tega naj se zajec škodljivcem proglasi, da ga bode smel vsakdo ubiti kdor ga zasači.

Naj se osnujejo dežel. zavarovalnice. Prva proti požaru, druga proti podnebesnim ne-zgodam, tretja za domače živali in četrta za starost.

Te zavarovalnice naj bi bile vzajemne, da bi bili vsi za enega in eden za vse. S tem bi dobiček v deželi ostajal, sedaj ga pa tuji vampirji izsesavajo, kranjska dežela pa obubožava.

Naj bi se šploh kuhinjska sol pocenila. Namesto po 12 krajcarjev naj bi se prodajala po šest krajcarjev kg. Za sol ni nikoli slaba letina. Vsled navedene znižane cene bi si kmet sol pri živinoreji izkoristil.

Iz raznih krajev Dolenjske.

g Iz Šmarja pod Ljubljano. Neki J. L. iz dežele luči, ki ima ljubljansko okolico za najbolj neumno in najbolj surovo, ki stavi Šmarce in Izance pod zastavo zabitosti, nam z dopisi »Slovenskega Naroda« napravi mnogo smeha. On, ki še ni vseh hlač strgal na šolskih klopet, hoče rešiti Šmarje in okolico iz teme klerikalizma. Poslušajte, kakšne lepe nauke daje nam Šmarcem! On uči, kakšen bi moral biti po študentovskih mislih naš občinski odbor in njega župan, uči gospoda dekana župnikovih dolžnosti, g. kaplana pridigovati, šolskega voditelja voditi politiko in šolo, gđc. učiteljci pošteno živeti in tako dalje. Njemu Šmarci niso zadosti domači in se ima za najtrgeja Šmarca, četudi ni tukaj doma in sploh tukaj nobene službe nima. Vidi se iz vseh teh dopisov v »Narodu«, da je čedalje bolj zmeslan, čimdalje hodi v Prago framesane poslušat. Nas bi bilo sram, ako bi nas tak zavržen časopis, kakor je »Narod« hvalil, zato mu to delo radi še zanaprej prepustimo, saj zaradi tega v Šmarju ne bo padel noben vrbec raz strehe in naj pokliče vse svoje visoke oblasti na pomoč. Pač pa mu kličemo v spomin: Ali ne veš, da nisi še zaprl zadnjih vrat?

d Iz Rudnika. Ne mislimo s tem dopisom prati zamorca, toda silijo nas k temu »Domojúb« dopisi iz Šmarja in Iga, ki se tičejo tudi našega kraja. Da se izve resnica o škofelskem Ogorelcu, zato pišemo te vrstice v pojasnilo. Ogorelec je bil nekdaj na celi dolenjski strani spoštovan, njegova hiša je bila nekako središče vse okolice, vsi stanovi brez razlike, priprosti in izobraženi, so bili radi veseli gostje njegove hiše. Tudi kot poslanca v deželni zbor so ga okoličani po veliki večini izvolili. Kakor hitro pa se je obrnil, ko se je začela njegova ladja potapljati, ga je vse zapustilo. V začetku ljudje še verjeti niso hoteli, da je Ogorelec oblekel obsabne liberalne hlače, pa to so čimbolj spoznavali in sedaj popolnoma spoznali. To je gola resnica iz preteklosti, katero ve vsakdo, kdor Škofelco kolikaj pozna. Vprašanje je, kdo je kriv tega razpora po škofelski in rudniški okolici? Kdo je zmešal priletnemu Ogorelcu vso glavo? Kdo je Ogorelčevega sina pripravil na to pot, na kateri je sedaj? Prvi vzrok je bil naš učitelj Petrič. Ta je začel iskati primerne družine, ker je doma ni dobil in hedil je okrog Ogorelca toliko časa, da je dosegel pri njem to, kar dela doma, namreč zgago po občini. Vsa zagrizenost, ki je le našemu učitelju Petriču lastna, je zacepil v Ogorelca. Ako je bil vpliv Petričev na starega izkušenega moža tako velik in poguben, kako poguben mora biti šele do šolske mladine. Petrič sicer nima do velike večine otrok nobene moči, saj že otroci sami poznajo njegovo zagrizenost, ker jih v šoli izprašuje o pogovorih njihovih staršev — toda mi odločno zahtevamo in moramo vztrajno delati na to, da se Petriču vzame moč, zmešati samo enega rudniškega

otroka. Mi ne moremo več trpeti, da bi ta mōra še ležala na naši šoli! Zato rudniški može, na noge — naj velja kar hoče — da se temu odpore! — Pa še nekaj, kar smo dolgo zmolčevali. Ogorelec je dobil še enega pogubnega človeka k svoji hiši. Ta človek je Rund, oskrbnik tovarne za šoto. O Rundu bi radi zapisali, kar na skrivnem vrē zoper njega, pa ne moremo na tem mestu. Storili bomo to, če drugače ne bomo vsega dosegli. Okolica pozna Runda po različnih njegovih delih. Ta sodba o Rundu bo prej ali slej prišla v javnost. Toliko pa za danes lahko rečemo, da Rund, ki slovenskega jezika niti do polovice ne zna in je zagrižen Nemec, ni Ogorelčev pristaš iz prepričanja, ampak iz drugih stranskih namenov. Ogorelec, veliko si že skusil, pa Rund je še bolj premeten in igra slepe miši s teboj! Razložek je samo ta, da imaš ti zavezane oči, Rund pa vedno odprte. — Toliko v pojasnilo. Sploh pa bomo tudi pri nas skrbeli, da bo ljudstvo pošteno obračunalo z Rundom in Petričem.

š Doberniče. Na grobu gospoda † Janeza Berceta. Tužno so zapeli zvonovi po dobrniških dolinah in hribih v petek na večer zadnjega majnika in kakor bi nam bil glasno zaklicali, vedeli smo takoj: »Gospoda Janeza ni več, stopil je pred večnega sodnika.« In porosilo je malone sleherni oko v fari in vroče prošnje so prikipale iz mnogih src: »Bog bodi milostljiv njegovi blagi duši!« Vseobča žalost je zavladovala povsod in v trenutku smo se zdeli zapuščeni samim sebi, kakor ladja sredi morja. Podoba gospoda Janeza nam je v duhu vstala pred očmi morda bolj živo, razločno in jasno, kakor smo ga gledali v življenju. Videli smo, kako je kot vnet, goreč in priden dušni pastir delal neumorno za dušno in telesno srečo skoro 5 let in sedaj — ni ga več. In spomnili smo se, kaj nam je bil dober gospod in se zavedali, kaj smo ž njim izgubili; zato ni moglo ostati suho nobeno oko. Bilo je meseca avgusta leta 1902 ko je umrl gospod kot novomašnik prišel v našo faro in nihče bi si ne bil mislil takrat, da si bode gospod Janez v tem kratkem času pridobil toliko naklonjenost in ljubezen svojih ovčic in storil toliko dobrega. Marljiv in vesten v svojem dušno-pastirskem delovanju znal si je pridobiti srca vseh in menda se ne motim, ako trdim, da ga ni imel sovražnika v fari, četudi so ga svoj čas nekateri po krivici napadali po umazanih časopisih. V pokojnem gospodu Janezu smo imeli vse. Marijina družba je imela v njem dobrega voditelja, reveži blagohotno pomoč, otroci izvrstnega kateheta, vsa fara pa milega in gorečega dušnega pastirja. Ako je bilo potrebno, znal je biti gospod Janez tudi strog. Kar ga je posebno priporočalo, bila je njegova posebna ljubeznivost, priljudnost in spravljivost. Te čednosti bile so mu takorekoč urojene in naklonile so mu srca vseh, ki so ga bližje poznali. Sovraštva ni poznal. Ker je bil zelo ponižen, prosil je vselej oduščenja, ako se mu je samo zdelo, da je koga razžalil. Kot marljiv spovednik ter vnet duhovnik za vse dobro in blago pridobil si je povsodi spoštovanje in zaupanje. Ta delavnost njegova pa mu je izkopala tudi prezgodnji grob. Ker v svoji gorečnosti ni hotel poznati nikakega varstva lastnega zdravja, nakopal si je po večkratnem hudem prehlajenju hitro jetiko, ki ga je 31. majnika spravila v grob. Njegova najsrčnejša želja v zadnjem času je bila obiskati še enkrat svoje farane in videti lepe šmarne in posebno krasni venec, ki so ga Marijina dekleta spletla okrog podobe Dev. Marije. Žal, da mu to ni bilo več usojeno! Bolezen je postajala dan za dnem hujša in zadnji dan meseca majnika žel je gledat lepših šmarnc, kakor so bile naše. Pokojni gospod Janez Berce je bil rojen 1.

1876 v Dražgošah na Gorenjskem. Kot sin srednjepremožnih staršev, ki še živijo, pelu mu je v dijaških letih večkrat bore huda, kakor je sam rad pravil. Ljudsko šolo je pohačal v Škofji Loki od tu pa je vstopil leta 1889 v prvi latinski razred v Ljubljani. Želzna vztrajnost in nenavadna marljivost premagala je vse ovire, ki mu jih stavila nasproti pomanjkljiva nadarjenost. Marsikatero noč je prečul pri knjigah in ko so drugi tovariši pohačevali, je pokojni gospod Janez pridno študiral. Leta 1898 je napravil maturo in potem stopil v ljubljansko knezoškof. semenišče, odkoder je leta 1902 kot novoposvečen mašnik nastopil svojo prvo in zadnjo službo v Dobrničah. Pri tovariših je bil vedno posebno priljubljen. Njegova potrpežljivost in ponižnost prikupila ga je vsakemu, ki ga je poznal. Bil je izvanredno blagega in milega srca, večkrat je rad dal drugemu, četudi je bil sam potreben. Imel je prijazno besedo za vsakogar. Zato je umevno, da ga je vse rado imelo, kamor je zašel. Zadnjih šest tednov njegovega bivanja v ljubljanskem »Leonišču« je imel vedno dosti obiskovalcev, ki so ga tolažili in marsikateremu si videl solze v očeh, ko se je poslovil od pokojnega gospoda, videvši, da so mu štele ure. — Priprosti in navaden je bil pogreb gospoda Janeza, vencev razum enega nisi videl, tudi dostojanstvenikov ni bilo časopisi ga ne bodo kovali v zvezde, tudi slavnega imena svetu ni zapustil in morda celo priprosti spomenik ne bo krasil njegovega groba, živel je tiho, mirno, zadovoljno življenje, pa to življenje četudi kratko, je bilo življenjske dela, truda, napora, samozatajevanja in nesebične ljubezni do bližnjega — življenje po volji božji. Zato veljajo o njem besede:

»Živel je kratko, a živel je dolgo, ker živel je dobro.« Za trud in delo pa daj Gospod mir in pokoj njegovi blagi duši!

d Dobropole. Neimenovan dobrotnik je daroval za knjižnico izobraževalnega društva 150 kron, državni in deželni poslanec pa vse Jurčičeve spise. Obema bodi izrečena najtoplejša zahvala. — V nedeljo je predavanje. Predaval bo že v drugič g. župnik Horvat iz Turjaka o francoski revoluciji.

d Iz Šmarjete. Tako je tedaj splaval po vodi našim liberalcem zadnji up. Od začetka so se tolažili, da bodo volili še enkrat, ker očetu Zalokarju prva volitev ni bila všeč. Ker jih je pa glavarstvo poučilo, da so prišli s svojo pritožbo prepozno, našli so drugo tolažbo v nadi, da spravijo vsaj našega kaplana na zatožni klopi. V tej nadi se je očetu Zalokarju raztegnilo lice od veselja in pomladilo staro srce. Nič se jim ni poznalo, da imajo že sedem in pol križev na plečih, tako brzo so jo mahili v Škocjan, naznanit orožnikom dobro svojo misel. Nekdo drugi je tekel v Mokronog vprašat za svet, kako bi se vendar dalo priti kaplanu do živega; in šmarješki kozliček, ki je baje mislil odriniti v Ameriko, se je premislil in dejal, da zdaj pa ne gre, dokler ne spravi kaplana »ričet jest«. Škoda, zakaj če bo Kozliček mož beseda, se ga Šmarjeta ne bo tako hitro iznebila. Kajti orožnik Lovša je sicer z vse hvale vredno vnemo preiskoval, kako je kaplan podpisoval glasovnice, pa najbrž ni mogel najti nič nepostavnega, čeprav mu menda ni bilo vse všeč, ker se je hudo jezil nad Jermanovo materijo, zakaj da je dala podpisat glasovnico svojega sina. In zdaj nimajo liberalci nobene druge tolažbe več, kakor po svoji navadi lagati, da je bil gospod kaplan hudo kaznovan. Šmarječane pa zmerjati z neumnimi backi, ki niso znali porabiti lepe prilike, da bi se rešili kaplanske bire, ki se baje pobira že šestnajst let po krivici. Da, res, tako neumni so Šmarječani, da jim ne gre v glavo, da je kaplanska bira bolj krivična, kakor bira neke druge vrste, ki se

pobira semtertja po občinah, in se je pobirala več let tudi v šmarješki občini za nekega Jakoba Mesajednik. Zato mislijo ti »backi«, da bi bilo bolj potrebno preiskati, kdo da je tisti podlež, ki je padel tako nizko in provzročil občini to krivično biro. Ako za odpravo bire vneti France Zalokar in njegovi prijatelji to doženejo in poskrbe, da »tiček« povrne občini prizadeto škodo in dobi zasluženo plačilo, pa bomo verjeli, da imajo srce za kmeta. Kaplanška bira se nam pa ne zdi krivična, ker vemo, da bi morali sicer gospoda kaplana v denarju plačevati, če bi ga hoteli imeti. Imamo ga pa rajši, kakor Zalokarja ali Kržana z njegovimi prijatelji. Torej Korliček! Če se premisliš in jo potegneš v obljubljeno deželo, vzemi še te svoje bratce s seboj, da se bo videlo, kdo kali mir v Šmarjeti. Za pot vam želimo več sreče, kakor ste jo imeli s plakati, s katerimi ste mazali hiše in hleve in že tako umazano krčmo »ciganov« in »Druginčanov«.

d Z Vač. Poročila se je dne 3. junija prednica vaške Marijine družbe, Marija Juvan iz Slivne. Na sv. Rešnjega Telesa dan je še niso zastavo v sprevedu kot nevesta. Redek slučaj! Kako so jo čislale društvenice, se je pokazalo pri njeni poroki, ko so jo spremile v tako obilnem številu. Niso se strašile slabega vremena, ne visokega hriba, zakaj poročena je bila v domači podružnični cerkvi pri sv. Neži, ki je tudi zavetnica družbe. Na tem mestu se ji izreka lepa zahvala za triletno predstojništvo. — Društvenica.

Notranjske novice.

Idrijske novice.

Nagla smrt. Že več let jetični mestni revež Jakob Logar se je v četrtek, 6. junija t. l. opoldne stopil na stopnice v mestni ubožnici zgrudil na tla in ko so ljudje prihiteli na pomoč, je bil že izdihnil dušo. N. p. v m.!

i Izlet šolarjev. V sredo, 5. junija t. l. je peljal učitelj gospod Josip Novak dečke iz četrtega razreda na Vojsko. Vreme so imeli lepo in Triglav, oči kranjskih gora, se je videl krasno.

i Surovost. Neki napredni obrtnik zabavlja na surov način čez klerikalce. Svetujemo možu, ki ni prinesel petic v Idrijo, pač pa prišel s culico v roki in ima sedaj že precejšnje ga čuka v mošnji, naj drži svoj dolgi jezik za zobmi. Sicer nas bo potrpežljivost minila in bomo imeli tega olikanca povedali ter ga dobro priporočili občinstvu! Liberalci in soc. demokrati so v Idriji poročeni ter menijo, da samo njim gre vsa prostost in pravica v vseh rečeh. Mi pa pravimo, vsakdo imej svoje prepričanje in zahtevamo odločno, da se tudi naše upošteva in spoštuje!

i Kapela bi rad podiral. Vobče se govori, da se je neki gospod izrazil, da bi bila kapela sv. Janeza ob mostu pod gradom prav primerna za javno mestno stranišče; zidovje je dobro, samo oltar s svetnikovim podobo bi bilo treba proč spraviti! Daleč smo prišli v Idrijo! Prav po francosko bi radi počenjali liberalci in socialisti s cerkvami in duhovščino. — Svetovali bi dotičnemu gospodu, če je res tako govoril drugače! Ni treba spreminjati vsaj 300 let stare, zgodovinsko imenitne kapelice sv. Janeza v javno stranišče; ampak tisti človek, ki je pred nekaj leti neko noč pod mostom opravljal prostovoljno posel stranišča, naj se še sedaj udinja, ker je že navajen, za to delo usmiljenja, pa bo dotičnim ustrezno, ki si

žele javnega stranišča v bližini kapele sv. Janeza.

i Kristana bole vaše šole. V zadnjem »Naprej« pravi, da imajo šole v hribih župniki, ki se pečajo le iz dolgega časa z vzgojo otrok. Radi tega so tudi uspehi slabi. (Govori kakor kak šolski nadzornik). Drugače je v Pragi itd. Ker je v Pragi vse bolj ino, lepo in omikano kot v Idriji, naj pa Tonček odlazi v Prago in vzame seboj tudi svojo hčerovo damo in njeno mamo, da ne bo treba idrijskim rudarjem skrbeti za obilnost trebuha Tončkove žlahte. — Naši g. župniki pa že sami vedo, kako vzgajati njim vshlane otroke, brez Tončkovih modrih nauk, katere naj le zase ohrani, ker jih je najbolj potreben.

i Duhovnike hvali. G. mestnega kaplana F. Onušiča in župnika Bobeka iz Godoviča hvali Kristan, da sta njemu všeč. Že dobro, nam sta tudi; samo to je razložek, da nista Kristan in njegovo strastno ali bolje rečeno otroško-neumno zabavljanje proti veri, cerkvi in duhovščini omenjenima gospodoma prav nič všeč. Si razumel, Tonček!

i Duhovniki niso več Božji namestniki. Namreč Kristanu in njegovim pristašim in tudi drugi inteligenci, kateri imponira Kristanovega namazanega jezika prazno blebetanje. Je dobro plačan za ta posel. Pri ljudstvu pa, ki svoje strasti brzda in ima živo vero v Boga, so pa duhovniki še božji namestniki in bodo še tudi ostali, čimboli jih bo Kristan grdil po svojem umazanem »Napreju«. Ljudstvo se oklepa duhovščine, ker vidi edino v nji svojo učiteljico in braniteljico, kar je bila, je še in bode vedno! Duhovnik se ne sramuje ljudstva, iz katerega je izšel in med katerim živi in deluje v njegov blagor in zato je spoštovan!

Slabo zna latinski. Kristan želi od drž. poslancev, naj bi utaknili vse duhovnike v samostane, češ, potem ne bodo mogli več agitirati in ljudem odpirati oči! Za ta zapor rabi besedo »klotura«. Se pač vidi, da mu ni šlo na noben način iz pete šole naprej; čudno, da je sploh prilezel tako visoko s svojo imenitno latinščino. Namesto »klavzure« pa zahteva »kloturo«. Pa bo zopet rekel ta modrijan, da se je črkostavec zmotil; take izgovore ima namreč ta »kunštna glava«, kedar kako neumno izpusti v svet. Je pač Tonček sam klotura ali bolje rečeno »klamatura«.

i Župniki nimajo dela. Tonček pravi, da so imeli fajmoštri in kapelani po 23inpol ure časa vsak dan za agitacijo. Pa vsaj niso dobili duhovniki ob volitvah poleg svoje človeške nature še čukove ali sovine. Po Tončkovih nerazumljivih sklepih bi moralo tako biti, ker sicer bi ne mogli ponoci agitirati, če so hoteli poleg opravila sv. maše skupaj spraviti 23inpol ure na dan. Koliko ur na dan pa je Tonček s svojo avantgardo agitiral in še to s tako slabim uspehom? Kaj ne da, Tonček, hudo je pri srčku, ker se ti je premalo kalinov vsedlo na limanec? Radi tega pa niso duhovniki več Božji namestniki, kaj ne da, ker jim je ljudstvo bolj verjelo, kakor besedam tvojih sladkih ust?

Na Japonsce je tudi hud. Na Japonskem se namreč hudo godi socialistom, kakor Tonček sam zdičuje v zadnjem »Napreju«. Tam jih imajo za nevarne državni in vsakega zapro, kdorkoli je osumljen za soc. demokrata. To se godi v državi, v kateri ljudstvo še časti malike! Tudi pri nas bi ne škodovalo, ko bi državna oblast Kristanu pogledala malo na prste, kaj počenja ob sobotnih diskusijah med štirimi zidovi njegovega društva. Ljudje prihajajo s teh predavanj strupeni kakor gadje! Kar jih ima za seboj, je že skoro popolnoma pokvaril; vere nimajo nobene več! In še se dobe gospodje, kateri se klanjajo temu idrijskemu nenasitnemu molohu bolj, kakor je zdravo in potrebno! Žalostno, ker je resnično!

i Brez komentarja. Nečuvno se je žalil naš državni poslanec, gospod Josip Gostinčar. Kakor »Slovenec« poroča, dobil je od c. kr. okr. sodnije vabilo z naslovom: »Josip Gostinčar, kandidat klerikalne stranke v Ljubljani.« Vabilo se je shranilo, ter se bo skrbelo, da se dožene, kdo je tako zapisal!

i Birma. Na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junija bode presv. knezoškof Anton Bonaventura Jeglič delil zakrament sv. birme v Idriji. Ker gotovi ljudje vedno vzpizarijo ob vsaki priliki proti duhovščini škandale, prosimo tem potom, merodajne kroge, naj skrbijo, da bo visoki gost imel mir v Idriji!

Iz Št. Petra.

n Zavednost naših volivcev. Trikrat so se že naši volivci letos pokazali kot nevstrastni pristaši »S. L. S.« Prvič pri občinskih volitvah dne 14. februarja, drugič pri državno-zbornih volitvah dne 14. maja in tretjič dne 10., 11. in 13. junija zopet pri občinskih volitvah, ker so bile prve razveljavljene, ko smo volili odbornike in namestnike obenem.

n Nasprotniki — naj se že imajo kakor hočelo — dobili so pri nas pošteno plačilo. Pri občinskih volitvah so nasprotniki kmeta, hočajo v odbor same krčmarje in take, ki kmečkih razmer prav nič ne poznajo. Pri državno-zbornih volitvah jim pa tudi zato nismo hoteli verjeti, da drže s kmetom, ker smo toliko razumni, da drže z njim le takrat, ko bi radi dobili njegov glas.

n Kandidat neodvisnih kmetov za državni zbor, častni občan št. peterski je dobil od 564 oddanih glasov le 91. Kandidat dr. Žitnik pa 427. Kdo bi toraj pričakoval, da bo še kdaj prišel gospod Dekleva volit v Št. Petru potem, ko so mu Št. Peterčani tako zaupanje skazali. Pa vseeno je prišel 13. junija reševati zadnje ostanke liberalizma, pa je z njimi vred pogorel.

n Kdo je neumen? Neki liberalen krčmar, neodvisen kmet, bivši »klerikalec«, ki pa enako ljubi liberalne in klerikalne groše, je očital nekemu poštenemu možaku, zvestemu pristašu »S. L. S.« da je zato volil Žitnika, ker je neumen, ker nič ne vé. Pa skupil jo je. Možak mu je dokazal, da je krčmar neumen, ker gre na čast Hribarju janca peči na gmajno, ko ima doma štedilnik, zunaj streže ljudem, doma goste zanemarija, zunaj se veseli, doma pa žena na smrtni postelji leži. Torej kje je pamet?

n Lep prizor z volišča za državni zbor. Iz Radolove vasi pri Št. Petru pripeljal je 87letni starček svojega 81letnega brata, 68 let starega sina in 30 let starega vnuka, ki so vsi neustrašeno glasovali za dr. Žitnika. Čast jim! Bog ohrani te može trdne pri zdravju in v prepričanju!

n Pri občinskih volitvah smo zmagali v vseh treh razredih in podobčinah, akoravno so nasprotniki vse moči napeli, da bi saj nekaj dobili. Pa ni šlo in tudi ne bo šlo več.

Vipavske novice.

n Sušo imamo na Vipavskem. Trta je sicer ne občuti, pač pa drugi pridelki. Parkrat se je že pripravljalo za dež, pa je vse razgnala burja. Če ne bo skoraj dežja, ne bo dobro. Zato pa pustimo vsi Vipavci nesrečni liberalizem in obrnimo se k Bogu vsi in Bog se bo obrnil k nam in nam dal, česar potrebujemo. Nikar ne mislite, da narava sama deluje. Res je, da deluje, toda ona deluje tako, kakor ji ukazuje On, ki je njen gospodar — Bog.

n Strela je udarila dne 14. t. m. okoli 1. ure popoldne na Slapu. Hudourni oblaki so viseli nad Vipavo, Vrhpoljem in Budanjami, na Slapu je pa le nalahno rosilo. Pa se je zablistalo in počilo je, da se je pretresel ves Slap in treščilo je v dimnik Baričeve hiše.

Udova Marija Uršič si je ravno pri ognjišču pripravljala kosilo. Omamil jo je puh, da je obležala nezavestna. Ljudje so hitro prihiteli na pomoč in jo zopet spravili k zavesti. Iako je še slaba in toži o bolečinah v rokah in trebuhu. Vendar je upanje, da okreva. To je letos že drugi slučaj nesreče. Lansko leto je 23. junija ubilo nekega moža pod slapenjsko vasio, letos pa zopet ta nesreča. Treska in hudega vremena reši nas o Gospod!

Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz Kozarš pri Starem trgu se nam piše: Pri nas imamo neko učiteljico, ki ne živi ravno vzgledno. Dotična oseba že ve kaj mislimo. O njenem občevarju z . . . govore že šolski otroci Naj zadostuje ta rahel opomin prihajajoč od nekega posestnika, ker drugače bi morali govoriti bolj jasno.

n Nekaj zrn klerikalne toče izpod Nanosa. Zares, pri nas v Hrenovicah so po znamenitem 14. maju za liberalne pogovorce prave pravcate hrenove vice, kar lajajo in penjo se od jeze. Dne 9. maja se je tudi od nas peljalo nekaj lačnih »gemištarjev« iz Hrašč v Vipavo na pretep. Celó iz takozvane Tesalije so bili zastopniki v osebi Franceta in v osebi lesnega Žerometa. — Kaj pa bradati Mojzes? Svoje liberalne Izraelce slabo vodi, menda ni še videl gorečega grma. Ker pri možkih ne opravi mnogo, je pa pri ženskah svoje baže toliko mogočnejši in slajši. Klanjajoč se jim tako-le piha na srce: »Kajne, dober dan, dober dan, zlata mamica, no, no, no, kako se kaj počutite? Upam, da dobro, no, no, no. Oh, ljube ženske, kako vas imam jaz rad! Ho, ho, ho! Dobro, dobro, zlata mamica, sapermišnahamol . . . !« — Pravijo, da med mnogobrojnimi »gemištariji« iz Hrašč ki so šli dne 9. maja v Vipavo birmo opravljati, je bil Morelov Jaka prav »ausgezeichnet« pri delu. Vseka bi bilo boljše, da bi bili šli še polže loviti in jih pekli 14. maja! — Pri treh hišah v »Port Arturju« se zbira ves »Narodov« odbor. Tudi Jaka iz Kantine si dobro pete brusi za »strica s šajtrgo«, zato je bila kantina pobarvana po novem modelu. Bravo Ubelci, ki ste izvršili to res slikarsko delo! — Kaj pa bogati Jozve? Mar misli, da bo Landoice res tako farbal kakor je svoj čas Tono Nadutovo in Birtovo? Nobenemu Landoicu se pred vami ne tresejo hlače, akoravno ste prepovedali svoje polje in vodo pri studencu. Ali ne veste, da so Landoici vodo rabili, ko še ni bilo vašega očeta, še manj pa vas? Pa pravite, da kmete ljubite, ko še svojega očeta, 72letnega starčka podite preko hišnega praga! — V resnici, srečna misel se je porodila nekaterim našim možem v njihovi glavi, da bi pri nas ustanovili konsum v zvezi z mlekarno v Hruševju. Oj, kolike važnosti bi bilo to za našo hrenoviško faro! Že dolgo smo želeli, da bi se enkrat pričelo s to mislijo. Bog blagoslovi to misel, da se čimprej udeležuje! Koliko do brot bo konsum donášal onim, ki dajejo mleko v mlekarno! Lahko si bo odjemalec poskrbel za vse hišne potrebe. Zlasti je konsum potreben zato, da se otresemo liberalnih trgovcev, ki sedaj po volitvah trdijo, da bodo morali klerikalci odslej vse dražje plačevati nego njihovi lastni pristaši. Tudi z dejstvi lahko postrežemo, kako liberalni trgovci zvesto izpolnjujejo geslo: »Svoji k svojim!« Tako je neki mož iz Hrenovjce šel v Postojno k Bole-tu po ene hlače in sta se pobotala za ceno. Nato ga Bole vpraša, koga je volil dne 14. maja. Mož pa ga potegne, da je volil Deklevo. In kaj mu pravi Bole? »Oče, ako ste pa Deklevo volili, vam dam pa hlače 40 v ceneje.« To naj bo našim somišljenikom v resen opomin, naj ne hodijo v liberalne trgovine, kjer se vrhgate izpostavljajo nevarnosti da zatajujejo svoje prepričanje, ne v liberalne gostilne, ampak v klerikalne gostilne in trgovine

nvažujoč po volitvah nekdanjemu geslu nasprotno geslo: Liberalcem (ki nas gledajo kot pes mačko), knof, klerikalcem pa groš! — Eden izmed strastno liberalnih trgovcev je tudi Peter Del Linz v Hruševju. Vprašamo ga samo to, so mu li več grošev znosili liberalci ali klerikalci, ker je njegov fantek Edvard tako pridno pete in jezik brusil za Deklevo in volivce slepil na vse načine spremljan od vojak Brne-ta iz Hruševja. G. Del Linz, mi vam tako povemo, da v hruševski mlekarni vi zdaj molzete največjo kravo, a vam bo prej ali slej zbežljala in vaša draga trgovina ostala samo pri liberalcih. Kadar bo konsum ustanovljen, ne pozabite na svojo trgovino nabiti značilnega napisa: »Zaloga neodvisnih kmetov.« — Za sklep še tole zrno. Na Dilcah znani trije liberalni prvaki in veljaki, bratadi Mojzes, bogati Jozve in plemeniti Dušan menda nimajo več toliko beca, da bi si kupili prate, ker so vsled volitev dosti potrošili. Zato ho-dijo streljati tiste tičke, ki znajo samo tisto pesem: kra, kra, kra! Dober tek!

Štajerske novice.

Š Zveplenke so ga izdale. Koncem minulega meseca so zelo razburile prebivalstvo velike tatvine v občini Nova cerkev. Tatvine so tako vznemirile ljudi, da je prečulo noči več oseb. V Vinah so bile ukradene posestniku Juriju Steble tri srebrne ure z verižicami, 13 klobas in 3 kg slanina, v Hrenovu pa kmalu nato srebrna ženska ura z srebrno verižico. Po proči vrženih vžigalicah je sledil orožnik Schober 26 ur tatu ter ga našel v osebi Franca Kolarja, ga aretiral in dobil pri nem še ukradene stvari.

Š Ptuj. V Skorbi pri Ptujju je v noči dne 6. t. m. gorelo. Ptujška mestna požarna brambha je že bila na potu, toda ko je izvedela, kje gori, se je vrnila. Tudi tukaj se vidi ljubezen nemških meščanov do slovenskega kmeta!

Š Zreče. Pravila nove posojilnice-rajfaiznovke za Zreče in Stranice je že potrjena. Kmalu začne posojilnica poslovati. Živio delo za ljudstvo!

Brat rešil brata. V petek sedmega junija so se štirje otroci igrali pri Dravi, med njimi otroka Ant. Budje, uslužbenca v mariborski železniški delavnici, doma od sv. Jurija ob Ščavnici. Starejši, star 13 let, je trgal bezgovo cvetje. Med tem je mlajši star sedem let padel v vodo. Druga dva sta jela vpiti in klicati na pomoč. Brat utapljalčega je planil z drevesa v vodo ter z velikim trudom in naporom rešil brata iz droče, kalne Drave. Med tem se je nabralo več ljudi, in ko se je 13letni deček privlekel s svojim bratom na suho ves upehan in prepaden, so se čudili dečkovemu pogumu. Deček zasluži rešilno talijo, kajti Drava je tam precej globoka in de-roča.

Brezliški Slovenci so na zborovanju 11. junija sklenili složno postopanje in izrekli popolno zaupanje dr. Benkoviču.

Lehen pri Slovenjem gradcu. Pri občinskih volitvah se je zvezala »Narodna stranka« z nemškutarji in kandidati te zveze so tudi zmagali. Tako bodo sedeli odslej v našem občinskem odboru tudi trije štajercijanci. Slovenjegraški krčmar Vrečko se je že pred mesecem hvalil, da bodo liberalci vrgli značajnega in vrlega župana Rotovnika. Kaj se ima ta Vrečko mešati v naše kmečke zadeve? Iz mesta torej dobiva liberalna stranka svoja povelja. Mi pa ostanemo zvesti kmečki stranki in slovenskemu narodu! Ta volitev nam je

zopet dokaz, da so liberalci povsod izdajalci narodne stvari.

Odličen zavod za slepce v Gradcu sprejme z dne 15. septembra vse slepe, 4—12 let stare otroke za odgojo in pouk, ki imajo domovinsko pravico na Štajerskem, prav tako sprejme otroke, ki zaradi slabega vida ne morejo obiskovati javnih ali zasebnih ljudskih šol. Plačati je na leto le malenkost; ako pa je prosilčevu ubožstvo dokazano, tedaj ga sprejme štajerski »Odličen zavod za slepce v Gradcu« brezplačno. Podučujejo se tu vsi predmeti ljudskih šol; uspešno se goji petje in godba, kakor tudi ročna dela, kakoršna more izvrševati slepec samostojno. Prošnje na tukajšno ravnateljstvo zavoda naj se oddajo najpozneje do konca julija. Pridenejo naj se zajedno sledeči listi: Krstni list, list cepljenih koz, domovinski list, ubožni list in zdravniškovo izpričevalo, ki naj priča, da je otrok slep in da je sposoben za pouk in vzgojo.

V Št. Andraž v Savinjski dolini pisal je neki znani gospod bogoslovec svojemu očetu na dom:

Oče! če boste z liberalno stranko volili, Vam povem, da ne pridem več na dom!

In kaj se zgodi? Omenjeni gospod bogoslovec ki je vsled nekega nesrečnega padca v bogoslovju deli časa bolehal ter radi tega odšel iz mariborske bogoslovnice, da bi si doma ljubega zdravja poiskal, res ni prišel več na dom! Pripeljal se je v Celje 7. junija letošnjega leta, kjer se je blagemu gospodu poslabšalo tako, da so ga morali iz ondotnega kolodvora spraviti v celjsko bolnišnico, koder je siromak v kratkem izročil svojo blago dušo večnemu Stvarniku. Zgodilo se je, kakor je popred zatrdil svojemu očetu, ki je res potegnil z liberalno stranko. Ubogi oče je ves obupan in žalosten dal svojega ljubljene sina mrtvega prepeljati na svoj dom, kjer so ga položili k večnemu počitku. Mlademu nadbudnemu duhovskemu kandidatu bodi zemljica lahka in nevenljiv spomin, očetu pa želimo, da bi se mu vendarle enkrat odprle oči!

Š Čuden slučaj iz Savinjske doline. Neka kmetica v Št. Pavlu pri Preboldu — imena nočemo imenovati — agitirala je za časa državnoborskih volitev grozno za kandidata liberalne stranke in izrečno zoper duhovnike, češ: »Farje moramo vreči!« Tri dni po volitvi razsajala je po Savinjski dolini strašna nevihta. Strela je udarila v njeno gospodarsko poslopje ter ubila eno kravo in dekle, ki je ravno molzla, omamila. Neki hudomušni kmet se je potem izrazil: »Farje si res podrla, a strele nisi mogla podreti!« Zares, čuden in pomisleka vreden slučaj!

Primorske novice.

Dva avstrijska beguna. »Patria de Friuli« poroča iz Vidma, da so italijanske finančne straže vjele dva avstrijska beguna. Eden se piše Miha Matjašič in je doma iz Motovuna v Istri, drugi pa je Maks Stegu iz Trsta. Obadva sta služila pri tržaškem 20. lovskem polku.

p Za vinske trgovce. V župniji Kringa v Istri je še 70 hektolitrov dobrega črnega vina na prodaj po nizkih cenah. Kdor potrebuje tacega vina naj se potruži v Kringo, ako pa ne more osebno priti, naj se obrne na župni urad Kringa, pošta Tinjan, Istra. Vsi, ki so do zdaj kupili vino v Kringi, so zadovoljni z vinom in ceno.

p Nezgoda lokovskega gospoda kurata. Iz Lokovca nam pišejo: Velika nezgoda je zadela našega gospoda kurata. V soboto dne 8. t. m. je moral iti previdit v zelo oddaljeno vas in ob velikem dežju. Na slabi poti konj spodrsne in pade na prednje noge. Gospod kurat je izgubil radi tega ravnotežje in padel je tako nesrečno, da si je izpalnil roko v komolcu ter se opasno poškodoval na glavi. Trpel je hude bolečine. V nedeljo popoldne mu je prinesel zdravniško pomoč primarij iz Gorice v družbi vojaškega nadzdravnika iz Kanala. Gospodu kuratu želimo, da kmalu okreva.

p Vojaki na Krnu so bili dva dni. Streljali so gori in škodo delali pašnikom. Pa tudi živina se ni smela pasti. Kopali so jame in tudi s tem napravili mnogo škode. Ako se bo to vršilo vsako leto, nam bodo vse pašnike uničili.

p Liberalci na lovu. Pretekli četrtek je sklical liberalni advokat dr. Franko liberalce z dežele v Gorico. Prišlo jih je do 200. Tu so ustanovili »Kmečko zvezo«. Rekli so, da se ta ne bo vtikala v verske stvari. Ravno s to, izjavlo so se pa izdali, kaj so. Liberalci pravijo, da se ne vtikajo v verske zadeve, a ravno oni so najhujši verski nasprotniki. Da bo tudi nova »Kmečka zveza« nasprotnica vere, nam priča liberalni učitelj, ki so k njej pristopili. Zato svarimo krščanske može pred to zanjko, katero so jim nastavili goriški liberalci.

Koroške novice.

Narodna šola v Št. Jakobu. Temeljni kamen šentjakobski narodni šoli se položi v nedeljo, dne 14. julija t. l., na kar opozarjamo že danes vsa narodna društva koroška in izvenkoroška. Gotovo se spodobi, da se ta dan praznuje slovesno, kakor je to zaslužila ona brezprimerna požrtvovalnost narodnih šentjakobčanov in drugih koroških Slovencev, ki so skoraj popolnoma iz svojih lastnih moči zagotovili obstoj te nove narodne trdnjave v slovenskem Rožu. Vabimo torej že danes brate Slovence iz vseh slovenskih pokrajin k temu slovesnemu dejanju, katero bo najslajnejši dokaz, da koroški Slovenci vedo in znajo braniti svojo narodno last. Zatorej pridite in prepričajte se, da koroški Slovenci živimo, ker hočemo živeti, pridite in povese-lite se z nami, ko se pričinja za nas boljša prihodnjost, in pomagajte nam, da si jo tem gotovejše osiguramo. Polaganje temeljnega kamena novi narodni šoli v Št. Jakobu v Rožu bodi narodni praznik vsem Slovincem!

— Slovenski izlet. Nič se pogostejše ne sliši kot to, da v Celovcu ni Slovencev. Čudno pa je, da je pri volitvah tukaj dobil slovenski kandidat 101 glas. Zopet nov dokaz, da nasprotniki lažejo, pa smo tem kričočem podali v sredo zvečer, dne 12. t. m. V torek zvečer v delavskem društvu zbrani Slovenci sprožijo misel, naj se napravi izlet s parnikom po jezeru. Že prihodnji dan se določi za to. In glej čudo! Brez posebne agitacije — mnogo Slovencev še vedelo ni za izlet — se je sešlo skupaj čez petdeset celovških Slovencev, ki smo se peljali s parnikom »Loretto« do Poreč, kjer smo se nekoliko okrepčali in zopet se veselega srca vrnili nazaj v Celovec, kamor smo dospeli ob 11 uri zvečer. Med vožnjo kakor v gostilni so se menjavali glasovi milih tamburic z glasovi vrlih slovenskih pevcev. Celó od poreških tujcev so želi tamburaši in pevci obilo pohvale.

k Mrliča našli so 10. t. m. na bregovih Zile. Mrlič je bil že precej gnil. Sod. komisija je dognala, da je ralnik A. Thaler, dela-

vec v Zilici, ki ga pogrešajo od binkoštnega ponedeljka. Najbrže je bil Thaler ubit. Na glavi se kažejo rane. Pri rajniku niso dobili ne denarja in tudi ne kakih drugih stvari. En žep je preobrnjen. Thaler je zapustil zvečer gostilno v Zilici in pozval svojega brata in nekega sodelavca, naj plačata zanj gostilničarju račun, ker nima drobiža. Thaler je imel dotični dan sto kron v bankovcih. Njegov brat je mislil, da se odpelje po železnici domov. Sodnijska komisija sklepa, da je bil Thaler napaden, oropan in vržen v Zilico.

k **Obešenega** so našli 5. t. m. zidarja Ignaca Zwischenbergerja iz Reintala. Samomrlec se je izogibal že več časa ljudi in je bil prijatelj alkohola. Obesil se je v svoji sobi.

k **Dva poslance, ki se tepeta.** Državno-zborski poslanec prof. Waldner je 13. t. m. na kolodvoru v St. Vidu na Glini srečal svojega protikandidata, krščanskega socialca grofa Khevenhüllerja, ki je proti Waldnerju ostal za 2000 glasov v manjšini. »Tagespost« poroča, da je Khevenhüller Waldnerja začel zmerjati in ga hotel udariti. Waldner pa je udarec pariral. Ljudje na kolodvoru so baje Khevenhüllerja nato hoteli preteptati, ta pa je pobegnil.

k **Železnico Lienz-Winklarn** nameravajo graditi čez Izel goro. Nameravano novo progo bo trasirala stavbena tvrdka Riehl. Nova nameravana proga bo deloma zobnata železnica.

Katoličani Avstrije!

Junija 1907.

Odposlanci avstrijskih dijece so v svojem zborovanju dne 14. septembra lanskega leta sklenili, da se mora že v tem letu v jenskem času vršiti vseobčni katoliški shod avstrijskih katoličanov in zategadelj so pooblastili odbor, ki je sestavljen iz članov katoliškega centralnega odbora in dunajskega dijecezanskega odbora, da izvrši potrebne priprave. Ker se je to zgodilo, obrača se pripravi odbor na vse soproste v Avstriji, ter jih prav pristrčno in nujno vabi, da se v kolikor mogoče v velikem številu edeleže katoliškega shoda.

Katoličani Avstrije! Spominjajte se sijajnih dni od 18. do 21. novembra l. 1905! Pomislite na edinstvo, katero se je pri tem zborovanju pokazalo, pomislite na velevažne sklepe, ki so celo katoliško gibanje obnovili in okrepili!

Klic, naj se vnovič vrši katoliški shod, prišel je iz sredine vaših zastopnikov k nam, kateri stojimo katoliškemu gibanju na čelu. Pred petim katoliškim shodom so nas naši nasprotniki ljuto napadali, sedaj jih je naša zedinjena obramba spravila na misel, da hočejo vse, kar so hoteli prej počasi in potihem doseči, zdaj kar z enim samim groznim napadom si prisvojiti. Ali mi jim nočemo samo pokazati, kakšnega mišljenja je tudi zdaj naše ljudstvo, mi se hočemo tudi o važnih sredstvih posvetovati, ki naj bodo za bodočnost za naše delovanje merodajna.

Priporočamo vam, da se posamezniki, kar se udeležbe tiče, obračajo na obstoječe odbore posameznih kronovin in dijece.

Naj se z Božjo pomočjo tudi šesti katoliški shod dostojno pridruži petemu, v blagor in vzpodbudo našega katoliškega ljudstva in porok boljše bodočnosti za našo domovino! — Častno predsedništvo: Ernest grof Silva-Tarouca, predsednik katoliškega centralnega odbora za Avstrijo. Dr. Bogomir Marschall, pomožni škof in stolni vikar dunajski. Maks baron Vitting-Schell, predsednik nižjeavstrijskega pripravljalnega in dunajskega dijecez-

nega odbora. Predsedništvo: Monsgr. Viljem Michele. Dr. Albin Spinette, glavni zapisnikar katoliškega centralnega odbora za Avstrijo. Franc grof Walterskirchen. Za dijecezni odbor: Kanonik Ivan Flis.

Osmi mednarodni poljedelski shod.

V času od 21. do 25. maja t. l. se je vršil na Dunaju ob naravnost ogromni udeležbi osmi mednarodni poljedelski kongres. Udeležilo se ga je okoli 1800 oseb, tako da je izvrševalni odbor še pred otvoritvijo kongresa zaprosil od vlade dovoljenja, da se sme vršiti zborovanje v poslaniški zbornici. Spolnila se je s tem poljedelstvu vroča želja, da je dvignilo glas svoj v parlamentu še prej, nego so novi poslanci stopili vanj. Slavnostne seje kongresa so se vršile v poslanski zbornici, l. sekcija je zborovala v gosposki zbornici, vsega skupaj pa je imel kongres na razpolago za vse razprave v posameznih sekcijah nad 20 prostorov poslanske zbornice.

Kongresa so se vdeležili zastopniki vseh evropskih držav. Videli smo pa tudi zastopnike iz Perzije, Japonske, Kitajske, Egipta, Združenih severnoameriških držav i. dr. Od Slovencev se je udeležilo kongresa kot zastopniki Zadrugne zveze v Ljubljani, dr. Vladislav Pegan, Gjurjo Rašica, in Svetoslav Premrou. Zastopniki Zadrugne zveze v Celju so bili Fran Jošt, Vladimir Pušenjak, dr. Rosina, i. dr. Videli smo nadalje kranjskega dvornega svetnika Gozanija, nadgozd. komisarja Königa, agrarnega komisarja dr. Lukana, živinozdr. nadz. Pavlina, gozd. nadz. Paula, dež. vinarskega nadz. Gombača, mleč. nadz. Legvarta, dr. E. Kramerja, župnika Pibra, nadalje posestnika Deklevo in Ivančiča. Iz Goriškega smo videli potov. kmet. učitelja in državnozbornskega poslanca Štreklja.

Priprave za kongres je vodil izvrševalni odbor pod predsedstvom državnozbornskega poslanca kneza Auersperga in pod tajništvom profesorja Josipa Häuslerja. Vsaka izmed 11 sekcij je imela svoj odbor, tem na strani pa je stal veliki odbor. Člani tega odbora so bili izmed Slovencev Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske, Fran Povše, podpredsednik iste družbe, državni in deželni poslanec in deželni odbornik kranjski, ter Svetoslav Premrou, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani.

Otvoritvena seja.

Slavnostna otvoritvena seja se je začela dne 21. maja ob 10. uri zjutraj v poslanski zbornici. Dvorana in galerije so bile nabito polne. Zastopnika Kitajske sta bila v svoji narodni noši. Knez Karol Auersperg je otvoril kongres v imenu izvrševalnega odseka. Za njim je pozdravil došlece v imenu vlade poljedelski minister grof Auersperg. Pozval je vse na resno delo za one proizvajalne panoge ki so povsod temelj ljudskega blagostanja. Ni ga lepšega dela kakor sodelovati pri razvoju kmetijstva in gozdarstva. Podžupan dr. Neumayer je pozdravil kongres v imenu dunajskega mesta. V svojem pozdravu je omenil, da zasleduje vse prebivalstvo z zanimanjem razprave kongresa, saj so interesi meščanstva tesno spojeni z onimi poljedelstva.

Za predsednika je bil izvoljen knez Karol Auersperg, za podpredsednika pa sta bila imenovana dvorni svetnik Portele in deželni Jules Méline, že omenjeni bivši ministrski predsednik na Francoskem; D. Bauduin, ki je

odbornik pl. Pirko. Častni predsedniki so bili: bil 1891 predsednik izvrševalnega odbora kongresa v Haagu; knez Lobkowitz, predsednik deželnega kulturnega sveta na Češkem; grof Buquoy, bivši avstrijski poljedelski minister, i. dr. Glavnim poročevalcem je bil do ločen grof Kolowrat-Krakowsky, glavnim tajnikom pa prof. Häusler.

Predavanja.

Sledila so predavanja po naznanjenem vspeledu. Prvi je govoril Méline o predmetu: Nazaj h grudi. Njegov govor smo že priobčili v »Slovenca«. Za njim je govoril dvorni svetnik Schullern-Schrattenhofen o begu z dežele in o mednarod. delavskem posredovanju. Izvajal je, da je povzročila beg z dežele v mesta industrializacija držav, ki je ustvarila industrialnim delavcem boljše razmere. Delavne moči na kmetih se vsled tega ali sploh ne dobijo, ali pa le pod zelo težkimi pogoji. To se more odpraviti edino le, če postane kmetijstvo bolj donosno in sposobno. Razmerje med kmečkim delavcem in delodajalcem mora sloneti na svobodni delavski pogodbi, stoječi pod državno kontrolo. Svoboda delavcev se sme le malo omejiti, stabilnost delavstva pa je treba kolikor več mogoče zagotoviti. Preuredi naj se sistem naturalnega plačevanja, ustvari naj se malostna posest, uvedejo naj se razsodišča za spore, zavarovanje zoper nezakrivljeno brezdelje, zakoni za delavsko varstvo in zavarovanje naj se raztegnejo tudi na kmečke delavce.

K sklepu je predaval še posestnik in tovarnar Strakosch o »asimilatoričnem učinku raznih kulturnih rastlin, o njegovem pomenu za poljedelstvo in narodno gospodarstvo, s posebnim ozirom na uvedbo in aklimatiziranje novih kulturnih rastlin«. Razvijal je vprašanje, koliko gospodarskih vrednosti, koliko zemeljskih hranilnih snovi konsumira rastlina, in koliko jih pa producira. Pokazal je nato, kako prekaša produkcijska vrednost ono konsuma in izvajal iz tega, da bo treba začeti vpoštovati asimilatorični učinek in princip pravičnega zemljiškega gospodarstva, ki iz njega izvira, zato da se z ene strani poroži produkcija zemlje, ne da bi z druge strani bilo treba zemljo izrabiti.

Sprejem v mestni hiši.

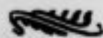
Dne 22. maja zvečer so bili sprejeti udeleženci kongresa v mestni hiši. Sprejema se je gleških časnikarjev, ki so se ravno tedaj nahajali na Dunaju. Ker se župan Lueger ni mogel udeležiti sprejema, so ga zastopali podžupani dr. Neumayer, dr. Porzer in Hierhammer. Knez Auersperg, predsednik kongresa, je pozdravil v toplih besedah navzoče zastopnike občine in se zahvalil za sprejem. Dr. Neumayer je povabil nato goste v slavnostno dvorano, kjer so se pri sekti začele razne napitnice. Napili so dr. Neumayer cesarju in vladarjem na kongresu zastopanih držav, knez Auersperg županu dr. Luegerju, Méline dunajskemu mestu, Zaleski delegatom drugih držav. Vsak gost je dobil škatljo za cigare in knjigo »Wiener Stimmungsbilder«.

Sprejem na dvoru.

Dne 24. maja zvečer ob 8. uri pa se je vršil sprejem na dvoru, na katerega se je bilo povabilo do 2400 oseb. Ceremonijska dvorana, mala dvorana in nova galerija so bile nabito polne, da so dvorniki s težavo mogli napraviti prostor. S tem sprejemom je hotel dvor posebno počastiti mednarodni kongres.

Trije udarci s palico ceremonialnega ravnatelja Vepallecka so naznanili prihod cesarja, katerega sta spremljala pribočnika grof Paar in Schafgotsch. Sprejeli so cesarja čast-

na predsednika grof Ferdinand Buquoy, bivši poljedelski minister in grof Leopold Auersperg, sedanji poljedelski minister, ter predsednik kongresa knez Karol Auersperg. Cesar je nato nagovoril 47 oseb, med temi dr. Thiele, zastopnika Nemčije, dr. Wahla, zastopnika severnoameriških držav, dr. Haasa, načelnika nemške zadrugne zveze, Ou-Tsong-Liena, zastopnika kitajskega, Jules Mélina, bivšega ministrskega predsednika na Francoskem, Ivana pl. Ottlicka, ministerialnega svetnika v ogrskem poljedelskem ministrstvu.

Iz raznih krajev.

Slovenske vesti iz Amerike. Umrli je v Willocku Jakob Jurman iz Cerknega na Goriškem. V preminotniku se je prevzdignil ter si nakopal s tem neozdravljivo bolezen, za katero je po šestih mesecih umrl. Bil je predsednik in odbornik dveh društev. — V Vaukeghanu sta se poročila gospod Karol Drobnik in gospodična Frančiška Keržič. — V Leadville je padel v rudniku velikanski kos rude na Josipa Sajeta iz Češnice v murnopeški župniji ter ga ubil.

Pes rešil troje otrok. Ovčarski pes, last Will. Greshuberja v New Yorku, je nedavno rešil življenje trem otrokom svojega gospodarja, kateri so bili v nevarnosti, da jih tatovi ne pomore. Žal, da je bil zvesti pes pri tem usmrčen. Greshuber in njegova žena sta odšla v cerkev in njune tri male hčerke, katerih največja je stara tri leta, so ostale doma. Nato je prišel v hišo neki ropar, ki je otrokom ukazal, da mu morajo povedati, kje imajo stariši denar. Pri tem je lopov pokazal nož in pretel, da bode deklice zaklal. Otroci so pričeli kričati in tako jih je domači pes slišal in skočil skozi okno in prijel roparja za vrat. Ropar se je moral braniti in med tem so otroci zbežali k sosedom. Ko so prišli slednji na lice mesta, so videli le še bežečega roparja, pač pa so našli zvestega psa mrtvega, kajti zadal mu je take rane, da je potem izkrevavel.

Ranjeni pomirjevalec. Brata Jožef in Anton Lupetina v Pulju sta se v neki kavarni tako sporekla, da je ljubeznjivi Jožef potegnil nož in planil na brata. Navzoči Rudolf Zopetti je hotel brata pomiriti, toda Jožef Lupetina je mesto brata njega z nožem sunil in zelo težko ranil.

Skupaj sta trčila delavec Hermenegild Furlan na biciklu in neki neznanec na motorbiciklu blizu Devina. Furlan je padel s kolesa ter priletel z glavo v neki zid. Furlana je dala prepeljati v devinski grad princesa Thurn-Taxis. Furlan je težko ranjen in si je pretresel možgane. Lastnika motorbicikla so devinski orožniki zaprli.

Navihani tatovi. V trgovini »Nemške urarske industrije« v Berlinu je bilo ukradenih čez noč ur za 35.000 mark. Bile so spravljene v železni omari, ki jo je mogel s ključem odpreti le dotičnik, ki je poznal ves mehanizem ključavnice. Zato je uradnikom in policiji temvečja zagonetka, kdo bi bil tako izvrsten mehanik - tat, o katerem sedaj ni sledu.

Koliko je vredno človeško truplo. Dr. Prentice je v Čikagi vložil tožbo proti Severnomemskemu Lloyd, in sicer radi trupla svoje žene. Gospa Prentice se je vračala namreč s parnikom severnomemškega Lloyda »Kraljica Ludovica« iz Evrope v Ameriko. Na poti je zbolela, umrla in kapitan je dal po stari mornarski navadi truplo zdravnikov soproge potopiti v morje. Dr. Prentice trdi, da kapitan ni imel pravice to storiti in zato zahteva ali truplo nazaj ali 250.000 dolarjev t. j. 1.000.000

kron odškodnine. — Časopisi še niso poročali, da bi bila kedaj zahtevala kaka številna uboga delavska rodovina tako odškodnino za svojega ponesrečenega vzdrževalca, še manj pa, da bi jo bila dobila...

Nesreča na cestni železnici. V Napolju je voz cestne železnice povozil neko ženo in njenega otroka. Množico je to tako razburilo, da je po mestu naskočila električne vozove in dva zažgala; šele vojaštvo in policija sta napravila red.

Izvieček iz poljedelskih poročil. Da, da, vročina! Če me je kdo v preteklem vročem poletju vprašal:

»Kaj bi, posebno pri delu na polju, proti hudi žeji storil,« tedaj sem mu priporočil, kar s tem vsem svojim bravcem priporočam; poskusil je in se mi zahvalil za dober svet in se nadejam, da bode marsikateri bravec teh vrstic, čeprav samo v mislih, storil isto, ako poskusi sam.

Vzemim, sem rekel, 1 liter vode, primešaj ji eno polno žlico, približno 15—20 gramov »Frankovega« pridatka h kavi, katerega ima tvoja žena itak v kuhinji, in kuhaj to dobrih 5 minut, potem postavi ta prevretek na stran za pet minut, da se sčisti, na to pa odliv prevretka postavi v klet, da se shladi (če ti bolje ugaja, lahko prideneš nekoliko sladkorja) in ga vzemi potem v steklenici s seboj na polje. Najbolje je, če steklenico zagrebeš na kakem senčnatem prostoru, potem bode ta okrepčujoča pijača ostala dolgo časa hladna.

Ako si žejen, popij precejšnji požirek tega mrzlega »Frankovega« prevretka in čudil se bodeš da te žeja ne bode zopet nadlegovala dolgo časa.

»Frank« torej ni samo najboljši pridatek h kavi, ker kot tak je itak splošno poznan, temuč tudi prav primerno sredstvo za žejo.

2 konjska hlapca

sprejme s 1. Julijem t. l.

grof RODERIK AUERSPERG

v Turjaku.

Plača 10 gl. na mesec, hrana in prosto stanovanje.

1388 1—1

CENJENIM NAROČNIKOM!

S prihodnjo številko zaključil »Domoljub« letošnje prvo poletje. Opozarjamo na to vse one p. n. naročnike, ki so ob Novem letu plačali samo polletno naročnino, da jo čimprej obnove za drugo polovico leta. — Ob enem opozarjamo tudi one, ki iz kakegakoli vzroka doslej še niso plačali naročnine za tekoče leto, da jo nemudoma vplačajo, ker bi se jim sicer ustavilo nadaljnje dopošiljanje lista, dolg pa iztirjal.

Prihodnja številka »DOMOLJUBA«

Izide dne 27. junija 1907.

Loterijske srečke.

Dunaj, 15. junij	84	63	36	59	80
Gradec, 1 ^a . junij	27	55	1	12	28
Trst, 8. junij	90	68	72	19	79
Linc, 8. junij	63	14	6	72	74

Sprejem takoj več krepkih

valencev za kovaški obrt

14—15 let starih, poštenih starišev. Ivan Demšar, kovaški mojster, Ljubljana. 667 10

Dva dobra mizararska pomočnika

sprejme takoj v trajno delo Anton Dolžan, mizararski mojster v Mostah, p. Žerovnica, Gor. 1384

Oddajalnica

družbe sv. Petra Klaverja za afriške misijone

se je otvorila v Ljubljani, Frančiškanske ulice 8, 1. nadstropje, prva vrata na desno. Tu se sprejemajo naročbe na misijonski list »Odmov iz Afrike«, ter milodari v denarju in drugih predmetih za afriške misijone. Tu si je možno ogledati veleznanimive predmete iz Afrike: malike, orožja, zamorska ročna dela in drugo. Prostor je odprt vse nedelje in četrteke od 2 ure popoldne. Istotam se lahko dobi vse, kar je založila misijonska družbena tiskarna v Maria Sorg pri Solnodgradu (Avstrija), n. pr. knjige, slike, afriške razglednice in slinčo. 1305 3—2

Ivan Ogrin

oblastveno konces. zidarSKI mojster in stavbeni podjetnik na Vrhniki (Kranjsko) si dovoljuje naznapiati slavnemu občinstvu in vsem niteresovanim korporacijam, da sem povečal svoje stavbno podjetje ter isto vsem modernim zahtevam primerno opremil. Prevzemam izdelavo načrtov in proračunov ter izvršitev zasebnih in javnih poslopij, kakor stanovainih hiš, vil, gospodar. poslopij, cerkva, šol itd. in vseh tozadevnih naprav, kakor napravo in ureditev cesta, kanalizacij itd. Vse zgradbe izvršim solidno po modernih načelih in primernih nizkih cenah. 1240 1

Pozivi

Izgubil se je 65. let stari Tomaž Grad iz Dolškega pri Ljubljani. Postave je majhne in grbaste, sivih las, po obrazu poraščen, nos velik. Kdor bi kaj izvedel o imenovanem možu, naj blagovoli sporočiti to upravnistvu »Domoljuba«. 1377 1

Valenca za sedlarsko obrt v starosti 13—14. let sprejme takoj Fran Wisjan, Ljubljana. Hrana in stanovanje prosto. 1381 2—1

Učenca

1304 3—1

za mizarako obrt sprejme takoj Andrej Kregar, mizararski mojster v Št Vidu nad Ljubljano.

Preklic.

Na tožbo gospodične **Marije Plantarič**, kuharice v **Št. Lambertu**, ki jo zastopa gospod dr. Janko Jamšek, advokat v Litiji, sem se dne 31. maja t. l. pri c. kr. okrajni sodnici v Litiji zavezal — jaz podpisani **Janez Rasputnik**, posestnik v **Brišah**, — da s tem javno obžalujem vse žaljivke, katere sem dne 21. maja t. l. o Mariji Plantarič govoril in za koje zaslužen kazni mi je obtožiteljica veledušno odpustila. 1250 3-3

Janez Rasputnik.

Spretna gospodinja

za mlekarstvo in za posel s presnim maslom, slovensčine in nemščine popolnoma zmožna okoli 35—40 let stara, zdrava, zanesljiva, **se išče za trajno mesto.** 1327 3 1
Ponudbe pod „M. K.“ na upravn. Domoljuba.

2 učenca

sprejme takoj **Fran Alič**, pekovski mojster na **Viru št. 30** pri Domžalah. 1341

Stanje hranilnih vlog:
nad 22 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 768.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolжник poplačati dolg na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati. 1083 13 2

Naznanilo CERES tekmovanja

Razsodišče za prisajo Ceres-cen je že razdelilo 8000 K za recepte močnih jedil; dve ceni po 1000 K doslej nista mogli biti oddani, ker noben izmed receptov ne odgovarja pogojem v razpisu. Ti dve ceni po 1000 K ostaneta za sedaj še nadalje razpisani; istotako opozarjamo, da ostaneta do 30. julija 1907 v veljavi konkurenca za 5000; udeležiti se je morejo recepti za vsakovrstna jedila, tudi za močnata; ceni za 1000 K se moreta priznati le za močnata jedila. Podrobna navodila pove vsak boljši trgovec.

Cene à 100 K so prejeli: Olivija Brunner, stotn. sopr., VII. Hofstallstr. 1; Marjeta Paradeiser, XVII. Hauptstr. 58, vrata 6.; Marija Ramerstorfer, XVII. Schadinagasse 8, Hermina Kaufmann XIV. Reindorfgasse 37, vr. 5; Rosa Heinerl, akad. slik. sopr. XII. Aichholzg. 5, vrata 13; Felicita Wittmann XIII/3. Jubiläumstiftung XII. stopn; Rosa Steiner XIX. Probussgasse 1; vsi na Dunaju; Ivana Morsch, knjigovodje sopr., Pučvice, Češko.

Cene à 50 K so prejeli: Lotti Kirschner, stotn. soproga, Opatija, Vila Liburnia, Lina Cohen, Dunaj II, Große Mohreng. 36. Albertine Jeanne Bartl, c. kr. pošt. svetn. vdova, Dunaj, XVIII. Vinzenzg. 24. Anna Kafinger, Mattighofen. Moritz Rössler, Ustje, Dresdnerstr. 14. Elizabeta Girschik, Most, GoethestraÙe 1008. Eliza Danzinger, Dunaj II, Schlittaustr. 58. Sofija Hertl, Mor-Trubava, Landskrong. 63. Marija Wirsching, Hotel „Bahnhof“, Steinach. Anna Mörl, prokur. sopr. Wisterschau, Toplice. Olga Weiss, Poleschowitz, Morava. Angela Schröfl, Hallstadt, Gor. Avstr. Bianca Hegedusič, podpolkovnikova soproga, Maribor, Domgasse 1. Josefina Seeber, c. kr. notarja vdova, Dunaj, XVI. Ottakringerstr. 39. Ida Landsberger, Dunaj IX, Liechtensteinstr. 36. Teresija Petru, Emmersdorf a. d. D. Marija Linhart, zdravn. sopr., Gradec Merungasse 46. Antonija Walter, Bodenstadt bei M.-Weiskirchen. Ida Kohlmeyer, Gmunden, Stelzhammerstr. 5. Roza Heinerl, akad. slik. sopr., Dunaj XII. Aichholzgasse 5. Marie Petzl, Poysdorf, Brunnengasse 279. Jožefa Hybše, Kamenici n. L. Sezimova ul. 201. Ana Rihl, prof. sopr., Solnograd, Rupertgasse 4. Margareta Gürtler, bivša kuharica, Dunaj II., Austellungsstr. 21, vrata 24 a.

Poleg tega so prejeli cene po 20, oziroma 10 in 5 K na Koroškem: Marie Reichenwallner, Zgornji Dravograd. Fanny Klingenstein, Celovec, Radetzkystr. 12. Anna Zeisel, Beljak, Peraustr. 17. Terezija Krenn, Št. Vid ob Olini, Kaserngasse 73. Rosa Neustein Neusteinhof. Romana Grossl, Beljak, ItalienerstraÙe 17. Mici Eschenauer, kuharica, Celovec, Neuer Platz 14 II. Ana Pelzer, Luggau 59. Marija Pirker, Zg. Dravograd. Rozalija Loidl, Wörschach. Julie Sabitzer, Flatschach. Wilhelmine Kokol, Celovec, Schulgasse 28, 1. nadstr. Angela Romauch, Celovec, Ankershofenstr. 13 a. Mathilde Eberl, Heft bei Hilttenberg. Ana Weidenthaler, Celovec, Margarethenhof. Käthe Lippitsch, kuharica, Celovec, Kramergasse 3. Marie Raupl, zdravn. sopr. Zgor. Dravograd.

Na Kranjskem: Julija Tandler, knjigovodje sopr. Novo mesto. Ferdinand Janesch, zasebnik, Ljubljana Cesta na južno žel. 7. Imena odlikovancev s kuhinji, knjigami in častnimi diplomami se objavijo pozneje.

Razsodišče za tekmovanje:

Predsednik: Profesor Adolf Hess, ravnatelj strokovne šole gremija dunajskih hotelierjev. — Razsojevalci: F. Kedvessy, načelnik kuhinje Jokeykluba; Jean J. Povondra, osrednji predstojnik zveze avstrijskih kuharjev; Franc Stadler, načelnik kuhinje Njegove Svetlosti kneza Montenuovo; Gospica Lotte Richter, imejteljica obl. konc. kuhinjske šole in pisateljica knjige „Mein Kochbuch“; Načelnik tovarn za Ceres živila in vodja oglasnega biro Jurija Schicht-a A. O. 127

i. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,
Dunajska cesta 13a, poleg Figovca
se priporoča prečistiti duhovščini in p. n. slavn. občinstvu za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali slikane na steklo, stavebnih del, napravo okvirov, itd. itd. — ima tudi v zalogi različno porcelansko in stekleno posodo za namizje gostilo in zasebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Narisi, ceniki in proračuni na zahtevo zastoj, mnoga spričevala za dovršena dela so cenjenim odjemalcem v ogled na razpolago. 1804 52—45

Trgovina mešanega blaga

jako živahna **se odda v najem** prav ugodno z svežo zalogo, v dobrem trgu poleg farne cerkve na Dolenjskem, prevzame lahko isto kak trgovec ali trgovkinja. 1258 3—3

Pojasnila se dobe pri Upravištvu Domoljuba.

Kanard Line Trst-New-York je najpripravnejša, najcenejša in najboljša pot iz Ljubljane v severno Ameriko, ker tedaj delotrajna močno vožnja po raznih železnicah, nobenega prevozanja se prenehanja in sploh nobenih postranskih stroškov meji potje. Parniki so prostorni, varni, sradni in snažni; vsotjo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pojasnila daje in karte prodaja glavni zastopnik 3004

Andrej Odimek, Ljubljana, Slomikove ulice 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.

„Katoliška bukvarna“ v Ljubljani

ima v zalogi knjigi, kateri je uredil in izdal dr. E. Volčič v Novem mestu:

- 1. Civilno-pravni red in sodni pravilnik** z drugimi civilno-pravnimi zakoni. Knjiga je popoln zbornik pravil označene vrste; koncem stvarine je obširno stvarno kazalo v slovenskem in hrvatskem jeziku. — Obseg XII in 909 strani; cena vezani knjigi 8 K broširani 7 K — s poštnino 0 55 K več.
- 2. Odvetniška tarifa** določila o slov. in hrvatskem jeziku pred sodišči; sodne pristojbine. Obseg 75 strani (20 tabel), cena 1 80 K s poštnino 2 K — 578 5 5

EAU DE COLOGNE DE BRÁZAY

Najbolj priljubljen in najfinišji toaletni predmet 971

Radi svojega izredno finega in prijetnega vonja in izborne sestave prekosi vse druge kot Eau de Cologne znana toaletna sredstva. Intenzivno dišča. Osvežuje in krepi, (krepi kile) pomirja živce! V steklenicah po 50 v K 1, 2, 3 in 4 krone. Dobiva se povsod, kjer pa ne, naj se naroči naravnost

Brázay, Dunaj, III. 2. Löwen-gasse 2 a,

*Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neslajno potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetka
v Ljubljani Kotedvorske ulice 20.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.*

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Za nagluhe.

je A. Plobner jev novozboljšani slušni bobnič potreben. (D. R. G. M. 269 339; patenti v tuzemstvu prijavljeni.) Z velikim uspehom se rabi pri šumenju v ušesih, nervoznem bolanju ušes itd. Če bolnik ni popolno gluho, more deloma zopet dobiti sluh. Nosi se v ušesu in je skoro nevidljiv. Tisoči v rabi. Mnogo zahval od gospode in priporočil zdravnikov. Pošilja se proti poslanemu denarju ali povzetju. Cena komadu 10 K, 2 komada 18 K. Prospekti z zahvalami zastoj pri 1300 3-2
C. Pochlmann - u Königinstr. 4, München W. 44. — Bobnič prav dobro delujejo. Sluh se je zdatno zboljšal in moje uho, ki je bilo 20 let skoro popolno gluho, je zdaj mnogo boljše; bobnič priporočam tudi drugim.
Riga Sch. Sch.

Kovačnica se radi bolezn da v najem v Žireh sredi vasi. Delo trajno, zaslužek izvrsten. Kovač mora biti izkušen v kovanju konj — Natančna pojasnila se izvedo pri **Francu Peternel v Žireh.** 1362

Fotograf-pomočnik

se takoj sprejme pri fotografu **J. Zupanu v Dragi pri Vinici.** Ondi se izdelujejo in preskrbujejo najlepše razglednice po najnižjih cenah, če se le pošlje slika dotičnega kraja. 1295 2-1

Poslovno zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznivo. Edino pristen je 85 22

Thierry-jev balzam

z zeleno znamko „redovnica“.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika špeciialna steklenica s patent. zamaškom K 5- franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklina vseh vrst. Cena: 1 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. — Obe domači sredstvi sta povsod znani in sloviti kot najboljši. Naročila se naslavlja na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.
Brošura s tisoči originalnih pism gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah

Samo 6 dni Havre New-York

Francoska prekomorska družba.
Odpotuje se iz Ljubljane vsak tork.
Vozne liste in pojasnila daje **samo**

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna **Ljubljana, Dunajska cesta št. 18,** nasproti znane gostilne pri „Figovcu“. 2984 18-13

Izdelovanje vseh predmetov za zdravilstvo, posebno 2280 9

kilnih (bruh) pasov

za moške, ženske in otroke natančno po meri.

Pri poštnih naročilih se mora naznaniti, ali je kila na desni ali levi ali pa na obeh straneh in nje velikost.

Za gg. zdravnike velika zaloga kirurg. in medic. instrumentov in aparatov, karkov, predmetov, elastičnih nogavic itd., izdelovanje modorcev.

K. PIOTROWSKI, Sv. Petra cesta
Levčeva hiša št. 32, Ljubljana.

1 črevljarskega pomočnika

sprejme takoj **Jurij Kržišnik, črevljar, Zmirec 18, p. Škofja Loka.** 1357

Največja, najboljša tovarniška zaloga ur, zlatnine, srebrnine, china srebra in dragocenih kamenov. 530 21-8

Prodaja le I. vrste blaga.

Nižje vrste blago se ne razpečava. Zadovoljujem se z malim dobičkom

Cenike pošiljam zastoj in poštine prosto.

Kupujem tudi staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni

Fr. Čuden

urar, Prešernove ulice v Ljubljani
nasproti frančiškanskega mostu.
Eksportna trgov. na vse dele sveta

Francoska parobrodna družba

(Compagnie Générale Transatlantique)

Izjava. 1228 3-3

Usojava si naznaniti, da ima slej kakor prej za vse slovenske pokrajine edino le tvrdka

v Ljubljani **ED. ŠMARDA** Dunajska cesta 18

pravico Prodajati vozne liste (šifkarte) za našo francosko parobrodno društvo (Compagnie Generale Transatlantique) in da naša družba ne priznava nikakoršnih voznih listov, ki bi jih izdala kaka druga izseljevalna pisarna v Ljubljani.

Velespoštovanjem

Em. Lang, nadzornik franc. parob. družbe v Parizu. Josip Fischer, gener. reprez. na Dunaju.

„DEERING“: Vsem naprej

„ROBERT & CO., DUNAJ

Deering-največja specialna tovarna na svetu za žetvene stroje.

Prednosti:
Zelo lahko vlačenje. Najboljša snov. 1100 6-6

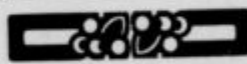
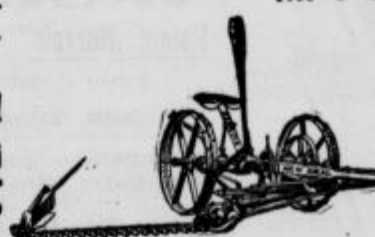
Jednakostavna konstrukcija. Priročno oskrbovanje.

Novo! Novo!

„Ideal“ je kralj vseh lahkotekočih kosilnih strojev za travo in zelenjad.

Samo zastopnik:

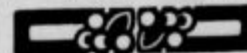
FR. STUPICA, Ljubljana.

Gostilna in kramarja

dobro ldoča v prijaznem kraju blizu železnice se prodaja pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod V. F. 2-2 1299 2-2 p. Vrba Koroška.

za prevažanje sodavode se išče proti dobri plači. Znati mora, plati in brati. Ponudbe na naslov: **Ludovik Ševar, Rakek.** 1302 3-2

Vijadno se priporoča

trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10.

Velika zaloga. — Solidno
blago. — Zmerne cene. . .

2178 52-98

Pozor, hmetje in fantje! V
moji lekarniški praksi, katero iz-
vršam že 25 let, se mi je po-
srečilo, sčasoma iznajti sredstvo
za rast brk in las, proti izpa-
danju las in za odstranitev
prhljaja (luskin) na glavi, to je
Kaplor št. 1. Cena (franko na
vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v.
2 lončka 5 K. Prosim, da se na-
roči samo od mene. Naslov je:
P. Jurišić, lekarnar v Pakracu
št. 65. Slavonija. Denar se pošlje
naprej ali s poštnim povzetjem
27310 9

**Pristna
slavonska
slivovka**

naravna in zdrava pijača
se oddaja nadom od enega
litra naprej po 70 krajcer-
jev (pri večjem odjemu po-
sredna cena) v trgovini
**Ivana Levsteka v So-
dražici.** 1314 3-2

„ČAS“

znanstvena revija, izhaja
10 krat v letu in stane po 5 K
na leto. Naročnino prejema
upravnitvo v Ljubljani.

**Ne kupite
nobene ure**

dokler niste prejeli mojega vo-
lilnega cenika!

gld. 1-50 gld. 3-50

sklbi. Rokopisni ur. 1-50
svetovne 2-
z dvojnimi pekovci 4-
z 3 ure. 5-
plošč. j. klase ure 8-50
prave Rokopisni-patent. 3-50
prave „Omaga“ 5-50
svetov. oklopne veržilice 1-
14karatne zlate ure 8-50
14karatne zlate veržil. 10-
14karatni zlati prstan 8-
stenske ure 70 cm. 8-50
z bitjem liki zvon. 5-
z godbe 6-
z kuhinje 8-50
kuhinjske ure 8-50
budilke 1-50
ponočiščer 1-50
dvojnimi zvoncem. 1-50
budilko z bitjem in
zvoncem liki zvon. 2-50
Triletna pisarna jasnost, na
npr. primerno denar usaj.
Razpodiš a po povzetju.

Maks Böhnell

uraz, zaprešeni sodni cenik

Dunaj, VI., Margare-
thenstr. 27 (v lastni hiši)

Zahtevajte moj cenik z
2000 slikami zastoj in
poštinas prosto.

A. Sušnik

Zaloška cesta šte. 21, Ljubljana.

Trgovina špecerijskega blaga, moke, špi-
rita, žganja in raznovrstnih barv. — Ob času setve
garantirano kaljiva semena, kakor: detelja, tra-
va, pesa itd. Zaloga raznovrstnega železa,
železnih šin, traverz, Roman in Portland cementa,
štedilnikov, peči, okov za okna in vrata, kotlov vlitih
n bakrenih, mrež za ograjo, pozlačenih nagrob-
nih križev, tehtnic, utež, pump in cevi za vod-
njake, sploh vse železnine po najnižji ceni.
— Velika zaloga poljedelskih strojev: mlatil-
nic slamoreznic, plugov itd. 355 18-9
Dobra postrežba, nizke cene.

Najboljše švicarske ure, zlat-
nina in srebrnina se dobe po
najnižjih cenah pri sloveči do-
mači tvrdki 357 26-17

H. Suttner, urar

Ljubljana, Glavni trg, na-
sproti rotovža.

Prosim zahtevajte nov velik
cenik, kateri je ravno izšel in
se pošlje zastoj in pošti. prosto

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri
nakupu blaga za obleko, kakoržnih sicer
ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vpo-
sleste vzorcev pri veliki trgovini
bratje Lechner v Gradcu, železna
hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima
vsak najmočnejše blago za damske ob-
leke. Črno in barvano perilo blago, po-
steljino, oksford, loden, sukno, vse vrste
platno z. perilo in posteljno opravo, in
mnogo drugih predmetov, poleg cenika
o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si
more vsak doma izbrati in potem kar
najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo
hiš naroča že celo vrsto let vse svoje po-
trebščine le od tam, ker so se prepričali,
da ima ta strogo rečna trgovina pred
očni edino zadovoljnost svojih odjemalcev.

1314 12-2

**Najboljše domače krepčilo
za želodec**

(katero tudi gospodje zdravniki radi uživajo) je

rastlinski liker „FLORIAN“

od rastlinske destilacije „FLORAN“ v Ljubljani.

Dobl se pri vseh boljših trgovcih.

Varujte se, da ne bode te prevarjeni s
kakim drugim, slabim izdelkom!

Pristno je samo blago pod imenom

„FLORIAN“ iz Ljubljane.

2537

Najboljši češki izvori

Ceno posteljno perje!

1 kg sivnega, dobro
skubljenega K 2-
boljšega K 3-40; 1 kg
belega, skubljenega
K 3-60, puhastega 5 K
10 v. 1 kg prav linega,
snežno-belega, skub-
ljenega K 6-40, K 8-
Pri naročilu 5 kg
franko.

Izgotovljene postelje, zadostno napolnjene, iz na-
višnjavega ali rumenkastega nankinga, 1 pernica 170 cm
dolga, 116 cm široka, z novim sivim trpežnim perjem
10 K, s finim puhastim sivim perjem 12 K, 14, z najli-
nejšim sivim puhom K 16-; 1 vzglavnik 80 cm dolg,
58 cm širok K 2-80, K 3-40, K 4-; Pošljs po povzetju
K 15- dalje franko. 1144 10-3

Zamena dovoljena, blago se vzame franko nazaj in
vrne denar za neprimerno blago.

S. BENISCH, Dešenice 71, Šumava, Češko.

Pozor! Čital! Pozor!
Slavonska biljevina

Ta je napravljena iz najboljših gorskih
zelišč — ter se izvršno in z najboljšim
uspehom uporablja proti zastarelemu kašlju
— bolih v prsih, — prehlajenju v grlu,
hripavosti, težkem dihanju, astmi — pljuč-
nem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd. itd.

Delovanje izborna, vspeh siguren.
Cena je franko na vsako pošto za 2
steklenici 3 K 40 vin., 4 steklenice 5 K
80 vin. po povzetju ali če se pošlje
denar naprej. — Manj kot 2 steklenici
se ne pošilja. Prosim, da se naroča narav-
nost od: 2443 20 7

**P. Jurišića, lekarnarja
v Pakracu št. 65. (Slavonija).**

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

opekarna in zaloga peči, nudijo vsako poljubno množino patent

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzziegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najtičnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati,
kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru
in burji. — Vzorcev in prospekte pošljemo na željo brezplačno

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. 854 9

Sprejmejo se zastopniki.

Sprejmejo se zastopniki.

